

Lošatec

r 35

KRAJEVNI INF.

2011

352.9(497.4 Vrh Sv. Trije Kralji)

1002449

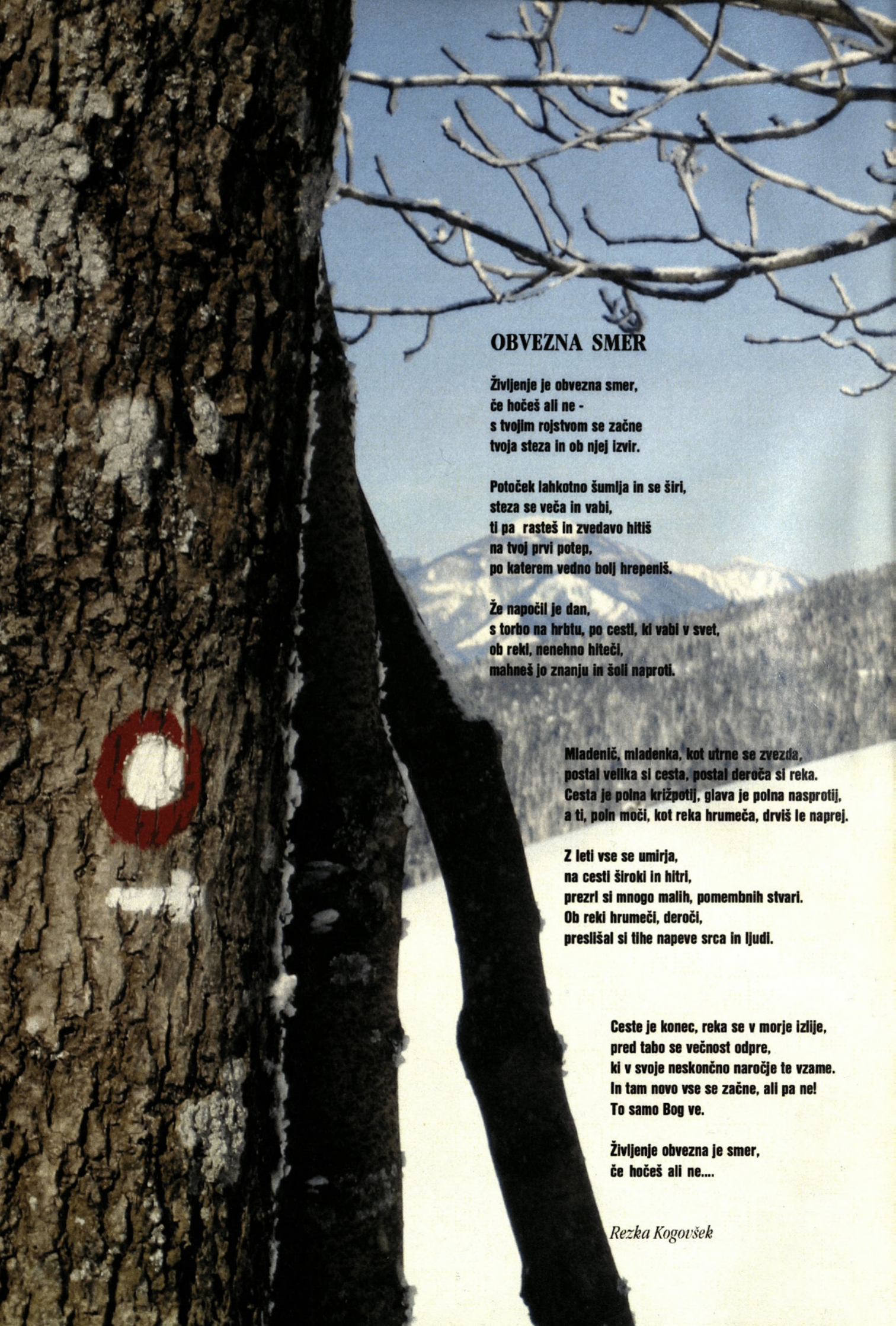
COBISS c

KNJIŽNICA LOŠATEC

Krajevni informator 2011

GLASILO FARE VRH SV. TREH KRALJEV

OBVEZNA SMER

Življenje je obvezna smer,
če hočeš ali ne -
s tvojim rojstvom se začne
tvoja steza in ob njej izvir.

Potoček lahko šumlja in se širi,
steza se veča in vabi,
ti pa rasteš in zvedavo hitiš
na tvoj prvi potep,
po katerem vedno bolj hrepeniš.

Že napočil je dan,
s torbo na hrbtu, po cesti, ki vabi v svet,
ob reki, nenehno hteči,
mahneš jo znanju in šoli naproti.

Mladič, mladenka, kot utrne se zvezda,
postal velika si cesta, postal deroča si reka.
Cesta je polna križpotij, glava je polna nasprotij,
a ti, poln moči, kot reka hrumeča, drviš le naprej.

Z leti vse se umirja,
na cesti široki in hitri,
prezrl si mnogo malih, pomembnih stvari.
Ob reki hrumeči, deroči,
preslišal si tihe napeve srca in ljudi.

Ceste je konec, reka se v morje izlije,
pred tabo se večnost odpre,
ki v svoje neskončno naročje te vzame.
In tam novo vse se začne, ali pa ne!
To samo Bog ve.

Življenje obvezna je smer,
če hočeš ali ne....

Rezka Kogovšek

Župnija ima po letu 1968 zopet svojega župnika

Že v več člankih v predhodnih številkah Krajevnega informatorja sem pisal o aktualnem stanju na področju novih duhovnih poklicev v katoliški Cerkvi na Slovenskem. Vsem je poznan trend zmanjševanja števila novomašnikov. Trend zmanjševanja novomašnikov ima zapoznel vpliv tudi na delovanje in upravljanje župnij. V ljubljanski nadškofiji danes še ni čutiti močnega pomanjkanja duhovnikov, vendar je proces enosmeren in neizogibno vodi v velike spremembe. Te bodo nastopile v naslednjih 20 letih, ko bodo svoje poslanstvo zaključili duhovniki - zlata generacija novomašnikov 70. let prejšnjega stoletja. Prve znanilce sprememb je v letošnjem letu doživela tudi naša župnija.

Leta 1968, ko je na novo župnijo v Horjul odšel dotodanji župnik g. Stanislav Kapš, smo po dolgem času v župniji ostali brez svojega duhovnika. Kmalu po tem dogodku smo prešli pod soupravo žirovskega župnika. Od takrat do letos, torej okrog 40 let, sta v Žireh vedno bila dva duhovnika - župnik in kaplan. Praviloma sta izmenično imela nedeljsko sveto mašo na Sv. Treh Kraljih. Kaplani so se od začetka menjali vsako tretje leto, župniki pa na dobrih 10 let. V naši župniji so v tem času delovali naslednji župniki oz. župnijski upravitelji: Florijan Božnar, Janez Šilar, Jože Stržaj in Igor Jereb.

Na začetku letošnjega leta pa so na dan začele curljati novice, da župnija Žiri po odhodu kaplana g. Petra Bregarja ne bo dobila novega kaplana. Ker smo ena od manjših župnij v ljubljanski nadškofiji, je zopet postalo aktualno vprašanje, kako bomo duhovno oskrbovani, če se bo to res zgodilo.

V začetku poletja so se dogodki začeli odvijati zelo hitro. Župnija se je v nedeljo, 11. julija, najprej poslovila od kaplana g. Petra Bregarja. Dve leti je Peter predvsem ob vikendih prihajal v našo župnijo. Vodil je sobotni verouk in praviloma vsak drugi vikend tudi nedeljsko bogoslužje.

Od Igorja Jereba smo se vrhovski farani poslovili v juliju 2010. (foto: M. Buh)

Ob slovesu smo bili s strani župnika že seznanjeni, da bodo v Žireh dobili duhovnega pomočnika, ki bo verjetno kot župnik prevzel tudi našo župnijo. G. Srečko Turk je tako na pobudo nadškofije sprejel ponujen izziv. Ko so stvari že bile dogovorjene, smo se v nedeljo, 25. julija, poslovili od dosedanjega župnika g. Igorja Jereba. Igor je našo župnijo vodil pet let. Kot mlad duhovnik je imel svoj pristop, ki je mogoče kdaj pripeljal tudi do kakšnega konflikta. Vendar smo s skupnim ciljem, to je ohranjanje in razvoj župnijske skupnosti, uspeli dokaj uspešno prekrmariti skozi vse čeri. Duhovna oskrba v tem času ni bila okrnjena, župnija pa se je malo oddahnila od predhodnih velikih investicij in poravnala vse dolgove.

V nedeljo, 1. avgusta, smo v svojo skupnost slovesno sprejeli novega župnika g. Srečka Turka. Po letu 1968 je župnija zopet dobila svojega župnika. Srečko prihaja iz revirskih krajev, iz Zagorja ob Savi, kjer se je rodil leta 1946. Svojo mladost je preživel v domačem kraju. V jeseni 1968 je vstopil v ljubljansko semenišče. Tu je ostal 6 let in bil leta

1973 posvečen v duhovnika. Duhovniška pot ga je vodila od Dolenjskih Toplic, Žužemberka, Šmihela pri Žužemberku, Ivančne Gorice, Šmartnega pri Litiji, Stranj pri Kamniku do Hotedršice. Tu se je leta 2007 upokojil in se naselil v rojstni župniji.

Vsak začetek je hkrati težak in tudi lep. Težak zato, ker je marsikaj treba začeti znova, ker se je potrebno privaditi na nov pristop, ker vsaka sprememba zahteva določen napor. Lep pa zato, ker se odpirajo nove možnosti in priložnosti. Hvala g. Srečku, da je sprejel ponujen izziv in prevzel našo župnijo. Verjamemo in zaupamo, da bo Srečko po svojih najboljših močeh dobro krmaril našo ladjo. Dobrodošel med nami!

Vedno bolj pa se zavedamo, da prihodnost župnijske skupnosti ni samo v rokah župnika, ampak vseh njenih članov. Le v sodelovanju bomo močnejši in pripravljeni na nove izzive. Tudi če je kakšno pobudo potrebno predstaviti večkrat, nikaner ne obupajmo takoj.

Čas teče hitro. Tako nas po kratkem predahu na gospodarskem področju čakajo novi izzivi.

Na obeh cerkvah bo treba obnoviti ostrežje in izvesti ponovno zaščito fasad. Na Vrhu bo treba obnoviti tudi streho zvonika. Mogoče bomo ponovno lahko začeli razmišljati tudi o novih orglah na koro, oltarjih v podružnični cerkvi itd. Vsekakor si želimo dobrega sodelovanja med ključarji in župnikom. Treba bo razmisliti tudi o ustanovitvi gradbenega odbora.

Živimo v času, ko sodelovanje v župnijski skupnosti ne prinaša nobenih privilegijev ali kakšnih drugih koristi. Velikokrat je ravno obratno. Zato hvala vsem, ki se še čutite del farne skupnosti in ste zanj pripravljeni tudi kaj storiti.

Marko Žust

Po letu 1968 ima vrhovska župnija zopet svojega župnika - Srečka Turka. (foto: M. Buh)

Imamo novega župana

10. oktober in 24. oktober sta bila v znamenju lokalnih volitev. Državljeni z volilno pravico smo šli na volišča in obkrožali kandidate, ki jim zaupamo.

Izid volitev za župana

V prvem krogu za župana je dobil Janez Nagode 64 glasov, njegov največji tekmeč, Berto Menard, pa 56 glasov. Ostala trojica je skupaj dobila manj kot 20 glasov. V drugem krogu pa je prišlo do preobrata. Berto Menard je dobil čez 80 glasov, Janez Nagode nekaj čez 50. Tako je tudi na Vrhu dobil največ glasov novi župan, Berto Menard. Po vseh prešteti glasovnicah občanov je postal župan Berto Menard s 3006 glasovi ali 60,91 %, Janeza Nagodeta pa smo obkrožili 1929-krat, kar je znašalo 39,09 %.

Vrstni red volitev za župana: 1. Berto Menard, 2. Janez Nagode ... (foto: Rafael Krвина)

Rezultati volitev v občinski svet

Na Vrhu je največ glasov dobila stranka Desus, čez 100 glasov, v tretjem območju skupaj 124, s tem pa tudi mesto v občinskem svetu. Svetnik je postal Rafael Krвина. Občinski svet je tako sestavljen: 6 mandatov SDS, 4 mandati SLS, 3 mandati NSi, po 2 mandata Desus in SD, po en mandat pa so dobili LDS, Zares, Stranka

mladih - zeleni Evrope ter Neodvisna lista Koliševka.

Rezultati volitev v svet KS Vrh Sv. Treh Kraljev

Kandidiralo je devet krajanov. Po prešteti glasovih je bilo tako. V svet KS so bili izvoljeni: Bernarda Bokal, 107 glasov,

Štefka Hribernik, 104, Jože Žust, 103, Boštjan Mivšek, 100, Luka Jelovčan, 96, Jasmina Žakelj, 84, in Jože Petrovčič, 79 glasov. Izpadla sta Janez Mlakar s 70 in Štefan Kokelj z 52 glasovi. Predsednik sveta KS je postal Boštjan Mivšek.

Rafael Krвина

Kdo naj bi bil novi predsednik?

V septembru me je obiskal Rafael Krvina in me vprašal, ali želim kandidirati za svet krajevne skupnosti Vrh Svetih Treh Kraljev. Kandidaturo sem sprejel, zanj pa sem se v osnovi odločil predvsem zato, da bi lahko zastopal interes po boljšem življenju na podeželju, tudi v tem delu Hleviš, kjer živim. Že veliko časa je jasno, kakšna je glavna potreba – to je predvsem boljša povezanost in dostop do glavnih cest.

Ker sem v preteklosti že kandidiral za svet krajevne skupnosti, seveda nisem pričakoval, da bi bil slučajno izvoljen.

Nato pa je prišel dan volitev in zvečer sem ugotovil, da me je podprlo 100 ljudi. Nad izidom sem bil zelo presenečen in hkrati vesel.

Lepo je tudi videti, da so v svet izvoljene tri ženske, saj to kaže, da gre tudi Vrh v »korak s časom« in ženske niso samo »za številko« oziroma za obvezno kvoto, kot se temu reče.

Takoj po volitvah se je seveda pričelo ugotavljati, kdo naj bi bil novi predsednik.

Nekaj jih je bilo mnenja, malo za šalo malo zares, da naj bi bil to prav jaz, sam pa sem menil, da naj bo to raje kdo, ki je bil že v prejšnji sestavi sveta krajevne skupnosti in ima izkušnje, ali pa tisti, ki je na volitvah dobil največ glasov.

Ko je prišel dan D – konstitutivna seja novega sveta KS, ni nobeden izrazil želje po prevzemu tega mesta. Ko pa je prišlo do tega, da se je predlagalo ime, je bilo največkrat omenjeno moje. Treba se je bilo torej odločiti, tudi glede na to, da hodim v službo kot tehnolog v Žiri, še vedno zaključujem diplomu iz menedžmenta, obdelujem in ohranjam pri življenju kmetijo, ki sem jo podedoval po pokojnem očetu, sem aktiven v gasilskem društvu kot mentor mladine in še kaj. Doma imam tudi mlado družino, zato je bila to zame težka odločitev. Ker pa mi je v življenju to nov izziv, sem mesto predsednika z nekaj obotavljanja sprejel. Zavedam se, da sem s sprejemom tega mesta prevzel odgovornost za celoten kraj in je potrebno na to gledati širše, kot če bi bil samo član sveta.

Jasno je, da je na začetku potrebno predvsem nadaljevati s projekti, ki so bili sprejeti in začeti v prejšnjem mandatu. Kako bo naprej, pa je odvisno od potreb v kraju, še bolj pa od sredstev, ki nam jih bo namenila občina.

Osnova za čim bolj uspešen napredek kraja je vsekakor homogeno delovanje in složnost sveta KS, ki bo sprejemal vse odločitve. Sam sem optimist in upam, da bo tako. Hkrati pa tudi upam in se veselim čim bolj uspešnega sodelovanja z novim županom občine Logatec, gospodom Bertom Menardom, in pa seveda z društvi in drugimi v kraju – prostovoljnimi gasilskim društvom, športno kulturnim društvom, župnikom in pastoralnim svetom ter nenazadnje z vsemi krajanji in krajankami.

Na koncu bi se zahvalil vsem krajanom in krajankam, ki ste na volitvah izrazili podporo meni in ostalim članom sveta KS. Kako se bomo odrezali in upravičili vaše zaupanje, bomo pa videli čez štiri leta.

Boštjan Mivšek

Drugi mandat

Ko se je lokalna zakonodaja leta 1994 postavila v današnjo formo, smo bili Vrhovci prepričani, da ima KS Vrh Sv. Treh Kraljev zelo malo možnosti za svetniško mesto v logaškem občinskem svetu. Marsikdo izmed nas je ugibal, da bi bila to znanstvena fantastika. Zakaj tako? Logaška občina ima le tri volilna območja. V prvo volilno območje spada Dolenji Logatec z več kot pet tisoč volivci in enajstimi mandati v občinskem svetu, drugo volilno območje je Gornji Logatec s pripadajočo okolico in petimi mandati, tretje volilno območje pa je prav gotovo skupnost, ki že po geografski logiki nima nič skupnega. Kar pet KS je povezanih v enoto. KS Rovte, KS Hotedršica, KS Trate, KS Vrh Sv. Treh Kraljev in KS Log-Zaplana. To volilno območje predstavlja dobrih dva in pol tisoč volivcev in v

občinski svet daje pet mandatov. Po petih volitvah od leta 1994 se je pokazalo, da imajo absolutno prevlado v tretjem volilnem območju Rovte. Z največjim številom volivcev kaj drugega tudi ni pričakovati. Njihovo število mandatov ni bilo nikoli manjše od tri, največkrat so imeli štiri, lahko pa bi se celo zgodilo, da bi imeli vseh pet mandatov. Torej le eno ali dve mesti lahko iščemo v preostalih krajih, kjer pa imamo prav tako potrebe po razvoju, želje po boljšem življenju in svetlejši prihodnosti. Da bi se zanašali na rovtarsko pomoč ali celo na hotenjsko, ne gre razmišljati. Treba je angažirati domače vrste.

In kljub majhnim možnostim ima Vrh po zadnjih volitvah še drugi zaporedni mandat v občinskem svetu.

Štiri leta so za menoj. Nikdar nisem preveč naglas govoril o mojem delu v občinskem svetu. Prvič, zaradi tega, ker sem kot novinec potreboval nekaj časa, da sem spoznal delovanje takšne skupnosti. Zbrana z vseh vetrov, z mnogimi željami, idejami, rešitvami. Sestavljena z mnogimi samozavestneži, z nergači, z vseznalci, tudi pametni se najdejo vmes. Največ časa se občinski svet ukvarja z vsebino posameznih odlokov, precej časa posveti delovanju komunalnega podjetja in ostalih zavodov, nadalje se svet seznanja z rešitvami posameznih projektov in podeljuje občinska priznanja. Svet odloča o prodaji občinskih zemljišč in nakupu zemljišč ter o najpomembnejšem občinskem odloku, Proračunu Občine Logatec, torej odloča o tem, koliko denarja bo občina v tekočem letu pridobila in za kaj ga bo namenila.

Drugič. Tudi sam nisem imel posebnih pričakovanj, da bo moja prisotnost v občinskem svetu učinkovala v konkretnih dejanjih.

Da bo KS Vrh kaj imela od tega. Potrebno je poznati delovanje sveta, ki v demokracijah deluje razdeljen na dva tabora: pozicijo, tisto skupino svetnikov, ki ponavadi daje glasove, se pravi odloča o posamezni stvari, in opozicijo, tisto skupino svetnikov, ki ponavadi na široko razpravlja in se malokdaj s čim strinja. In malokdaj daje glasove, vsaj pri velikih stvareh ponavadi ne. Prevzemanje odgovornosti je težaven posel. Tako je in tako bo tudi v prihodnje. Torej, zelo pomembno je, na kateri strani človek sedi in kateri stvari človek prikimuje. Jaz sem bil štiri leta pozicijski svetnik, dajal glasove dobrim stvarim in včasih tudi neumnostim, ki pa so plod politike. Takšni grehi se ponavadi oblikujejo na posebnih sestankih, na posebnih srečanjih. Z malo prisotnimi.

V politiki je bilo zmeraj tako. Če boš dal glas, lahko na kaj upaš. Če boš na nasprotni strani, se obriši pod nosom. In tako naprej.

V glavnem sem povedal, zakaj sem bil bolj molčeč o delu v občinskem svetu. Mogoče tudi zaradi tega, ker sem bil hkrati tudi predsednik sveta KS in s tem bolj na udaru prebivalstva, tako da je marsikdo vlogo funkcije občinskega svetnika celo prezrl.

Je pa res, da sem s tem, ko sem bil v vlogi obeh funkcij, lažje deloval. Poznal sem vse sklepe sveta KS in jih tudi zagovarjal. Se bom vrnil na osnovno vprašanje, ki je bilo postavljeno v uvodu prispevka. Kako je »Vrhovcu« sploh mogoče priti v občinski svet?

Odgovor je zdaj najti lažje kot pred leti. Pa naj takole izzveni. Pravi človek na pravem mestu, podpora volivcev in nekaj sreče.

Tako je veljalo pred štirimi leti in tudi na oktobrskih volitvah letošnjega leta. Preveč kandidatov iz enega kraja na različnih listah vodi v neuspeh. To so že drugič zapored počeli Hotenjci in izpadli. Prenizka štartna pozicija ne pomeni ničesar. »Vrhovcu« manj kot druga pozicija na listi ne prinaša uspeha. Najbolj pomembno je, da se volivci odločijo v večini za enega kandidata. To pa je tista reč, na katero imaš kot kandidat malo vpliva. Jaz lahko hodim od hiše do hiše, kuham golaže, pečem prašiče, vendar če nimam vsaj malo

zaupanja pri ljudeh, rezultata ni. In prav ta podpora volivcev je ključna.

Da pa »Vrhovec« ob vsem tem pride v logaški svet, pa mora imeti še nekaj sreče. Prvič mi je uspelo preko vsaj večini volivcev nepoznanega preferenčnega glasu. Veliko število glasov na Listi za Notranjsko je takrat prispevalo Medvedje Brdo. Kot drugi na listi sem z izdatno podporo preferenčnega glasu prehitel prvega na listi. Pa to še ne bi bilo dovolj. Volilni sistem je tak, da se ostanki s posameznih list pripisejo neki drugi listi. In v tistem primeru so se pripisali meni. Saj sem bil naplavljen, kot so nekateri zelo naglas poudarjali, vendar nič ne de. Mesto občinskega svetnika mi je pripadlo povsem v skladu z zakonodajo. Tu ni bilo kupčkanja. Sreča je bila na moji strani.

Na letošnjih volitvah (1. 2010) pa je bilo nekoliko drugače. Srečo bomo iskali nekje drugje. V zadnjem letu se s svetniškim kolegom Dušanom nisva prav veliko pogovarjala o prihajajočih volitvah. Še celo več. Oba sva zatrjevala, da naj se čim hitreje izteče. Lista za Notranjsko, na kateri sem uspel pred štirimi leti, ni več živela. Umrta je. Tako mi je ostal pred koncem mandata le še likof. Na tem mini srečanju štirih neodvisnih svetnikov je prišlo s strani Dušana povabilo v Desus. V tistem trenutku nasmeh, kozarec vina, Karl Erjavec. V naslednjem trenutku, zakaj pa ne. Čez dva dni, po pogovoru z Marijo na Svetih Višarjah, sem ponudbo sprejel in potrdil kandidaturu.

Hvala

Ob koncu moje poti v KS hvala vsem, ki ste me podpirali, hvala tistim, ki se niste z vsem strinjali, pa ste bili tiho, hvala vsem tistim, ki ste hoteli drugače in ste mi povedali v obraz. Rad sem vas poslušal, rad sem sprejemal vaše zamisli, vsakokrat sem se na koncu moral največkrat odločiti sam.

Še misel nekdanjega ameriškega predsednika Billa Clintona. Če ne moremo narediti vsega, naredimo vse, kar moremo! Tako nekako bi povzel moje delovanje v svetu krajevne skupnosti. Vsega se ne da, vsega se ne more, vsega ni mogoče opraviti danes.

Nato pa nekaj pogovorov, nekaj srečanj s predsednikom logaškega Desusa, vztrajanje na poziciji ena v tretjem volilnem območju. Srnjakov golaž, volilna nedelja desetega oktobra, ob pol njih ponoči sporočilo o neuradni vnovični izvolitvi in naslednji dan ob desetih uradna objava. Ko naštevam, izgleda vse skupaj zelo enostavno. V ozadju smo pa ljudje, ki drug drugemu zaupamo, ki drug drugega spoštujemo, ki drug drugemu verjamemo. Smo tudi ljudje, ki iščemo še tako majhne napake na sočloveku za blatenje, poniževanje in obrekovanje. Človek mora to prezreti. Poskušati verjeti sebi, da je tako prav. Tudi sam sem razmišljal, kaj bom jaz na listi Desusa. Upokojenec še nisem, bog vedi, ali kdaj sploh bom. Razmišljal sem o prestopu iz neodvisne liste na strankarsko listo in o tem, ali si bom s tem zabetoniral politično prizorišče. Kaj nekateri poreko? Potreboval sem del dopoldneva in vse to v glavi presejal, prežvečil in odvrigel. Nato sem se nekaterim takšnim besedam le še smehljaj.

Postal sem kandidat za občinskega svetnika z le enim namenom. Vrh potrebuje človeka, ki naj na karseda pošten način zagovarja interese kraja. In po pretečenih štirih letih sodelovanja v svetu sem si rekel, dajmo. V to pa so me prepričala nekatera dejanja.

In tako prvič javno spregovorim oziroma napišem, kaj je bilo dobrega opravljenega za Vrh s svetniškega trona.

Začetek in nadaljevanje obnove ceste Smrečje-Podlesec.

O tej investiciji sem nekaj napisal že v lanskem letu. Tudi tokrat moram poudariti, da brez prisotnosti v svetu, četudi včasih le sede in molče, te investicije skoraj zagotovo ne bi bilo. Toliko nasprotujočih si argumentov so znali najti, da te prepričajo. Tukaj moram biti hvaležen Dušanu, da je znal prisluhnuti mojim željam in to znal prenesti na koalicijska srečanja.

Navsezadnje se moram zahvaliti tudi bivšemu županu, ki je zastavil besedo za to cesto in v proračun zapisal številke. Letošnji rebalans proračuna, popravek proračuna, je nekaj denarja odnesel, k sreči ga ni odneslo še septembrsko neurje. Srečni okoliščini lahko pripišemo tudi zemeljski plaz, ki je zasul Petračev klanec. In spet smo tam.

Če ne bi sedel v občinskem svetu, bi sredstva kratko malo prerazporedili, ostalo bi le za sanacijo plazu.

Že na začetku mandata sem se srečal s prvo pozitivno platjo takšne situacije. Biti v občinskem svetu na pravem mestu. Izdelava vrtine in izgradnja šolskega vodovoda. Na letni plan KS Vrh smo zapisali izgradnjo šolskega vodovoda, kar dokumentacija tudi izkazuje. Prva obravnava občinskega proračuna je sredstva zavrnila. V štirinajst dnevnem roku smo se pritožili in preko Dušana uspeli

zagotoviti sredstva v proračunu. Maja je bila vrtina izvrtna. Vsa kasnejša dela so se vlekla in še zmeraj ni tako, kot bi moralo biti. In znova sem pri istem vprašanju in pri istem odgovoru. Če ne bi z Dušanom korektno sodelovala, bi se že prva akcija izneverila. In zagotovo tudi ostale.

Tretja akcija mi je še posebej pri srcu, čeprav z nekaj grenkobe. Občinski prostorski načrt se vleče kot jara kača. Šest let in še vedno ni sprejet. Po zadnjih besedah naj bi bil na začetku naslednjega leta, če ne bo nova občinska oblast posegla vmes. Ob koncu lanskega leta so prvič prišli v javnost podatki o spremembi namembnosti zemljišč. Tudi naši krajani so že vrsto let imeli predloge v zaprašenih občinskih arhivih in me iz dneva v dan spraševali, kakšna je trenutna situacija. Lanske jeseni se je zgodilo. Le dve od devetih pobud nista bili zavrtni, še ti dve sta bili le delno sprejemljivi. Po javni obravnavi in pritožbi so se, tudi z mojim neposrednim sodelovanjem, izcimile še tri dodatne pozitivne pobude. Ena je ostala še naprej delna, na dve ni bilo pritožb s strani pobudnikov, pri čemer se mi zdi, da bi bila ena zagotovo sprejeta, dve pa sta bili vnovič zavrtni zaradi razpršene gradnje. Tudi sam sem bil deležen slednje razlage. Grenkoba ostaja,

pa ne toliko zaradi zavrtnitve moje pobude kot predvsem zaradi tega, ker pri teh vprašanjih znova in znova najdejo toliko brezštevilnih zakonskih ovir, toliko določil najrazličnejših uredb, toliko podzakonskih aktov. Ti pa ostaneš s še tako tehtnimi življenjskimi sporočili malega, vaškega človeka sam na nasprotnem bregu. V milost in nemilost ljudstva. Ali mi lahko verjamete, da sem se boril? Verjetno bi se našlo še kaj pozitivnega, pa naj ostane zapis pri teh treh dejanjih. Pri najpomembnejših.

Znova ste mi dali podporo. Hvala, krajani. Tokrat sem samo z vašimi glasovi uspel priti v Logatec. Tokrat nisem bil naplavljen, tokrat mi ni nihče od drugod pomagal. Tudi v bodoče se ne moremo zanašati na podporo iz Rovt ali drugih krajev volilnega območja. Doma moramo združiti sile, najti smisel volilne logike in zaupati kandidatom. Recept imamo, ni pa nobenih zagotovil, da nam vsakokrat uspe. Daleč od tega.

Borili se bomo. Upam na dobro sodelovanje s svetom krajevne skupnosti, ker nam le takšno razmerje odpira nove priložnosti. V drugačnih odnosih novih priložnosti ne bo. Med nami mora biti odprt dialog. Z vsemi. Tudi s krajani.

občinski svetnik Rafael Krvina

Zahvala

Ponavadi znamo ljudje vedno povedati, kadar je kaj narobe. Zakaj pa ne bi kdaj tudi koga pohvalili? Po mojem mnenju (in najbrž tudi po mnenju koga drugega) zaslužijo veliko zahvalo in pohvalo vsi, ki nam v zimskih dneh omogočajo dostop do naših domov. Moja zahvala gre tokrat Tinetu Jesenku in njegovim pomočnikom, ki so lansko zimo zelo dobro skrbeli za to, da smo lahko vsi pravočasno prišli v službo ali v šolo, ne glede na to, ali je bilo treba sneg splužiti podnevi ali ponoči. V mojem imenu in imenu vseh Hribernikovih še enkrat hvala!

Napredek kraja se vidi tudi v dobro spluženih cestah. (foto: Miha Kavčič)

Podlesec–Smrečje

Ko sem se vozil in včasih čakal ob majhnih zaporah v teh oktobrskih in novembrskih dneh iz Podlesca proti Smrečju, sem bil zadovoljen. Začetek obnove te ceste v lanskem letu je napovedoval letošnje nadaljevanje. Vse tako gladko tudi ni šlo. Pa vendar, kdor čaka, dočaka.

V lanskem časopisu je bilo v podobnem sestavku zaslediti nekatere pomisleke o nadaljevanju obnove. Takole sem zapisal. Da le lastniki zemljišč, po katerih cesta poteka, ne bodo preveč zahtevali. Bilo bi preveč neodgovorno, da tega občinskega »darila« ne bi vzeli z obema rokama.

Če je bil v lanskem letu uspeh, da se je obnova začela, je v letošnjem, da smo se z lastniki uspeli dogovoriti za manjšo odškodnino. In da se cesta odmeri ter da se po koncu izvedbe del v zemljiško knjigo vpiše novega lastnika.

Po prvem obisku lastnikov sem dobil naslednji odgovor. Brez odškodnin ne bo šlo. Zamislil sem se, zazrl okrog sebe in prikimal. Prav imajo. Zavedajoč se dodatnih razgovorov pri županu, dodatnih argumentacij in dodatnih iskanj rešitev. Nič ne de. Sem v takšni vlogi, sem predsednik krajevne skupnosti, moram biti odgovoren do krajanov. In sem pomislil. Zakaj bi ljudje okrog nas zahtevali bajne odškodnine, hribovci pa naj »ušenkujajo« prav takšna zemljišča vsepovprek? Cesta od Orla do Podlesca ni bila nikdar vrisana in odpisana v last Občine Logatec, torej v javno dobro. Vse do sedaj smo se vozili po Joklnovem, po Katretovem, po Petračevem, po Česnovem, po Sovetovem, po Jokljevem iz Lavrovca. To je treba urediti zdaj. Naslednje priložnosti ne bo več.

Z županom sva se strinjala glede odškodnine in glede tega, da se njena višina določi na podlagi cenitev zemljišč pod cesto v drugih podobnih primerih. Naprej je šlo dokaj gladko. No ja, ni hudič, da se ob vsaki stvari ne najde kdo, ki stvar vidi drugače kot ostali. Tudi tokrat. En lastnik se ni strinjal s ponujenim. Vrsta argumentov z njegove strani, tudi moji so bili tehtni. Štirikrat sem se pogovarjal na štiri oči. Štirikrat sva izmenjavala številne

Moje načelno stališče o višini odškodnine za zemljišče pod cesto je bilo: vsem pripada enako. Lastniki so se s tem strinjali.

pogleda na obnovo ceste. Štirikrat sva tlakovala pot k rešitvi. Na koncu je z dodatnim posredovanjem občinske uprave prevladal razum in padla je še zadnja ovira pred nadaljevanjem obnove v zastavljenem obsegu. Slab kilometer v letošnjem letu.

Izvajalec je bil izbran na razpisu javnega naročila po metodi najcenejše ponudbe. Začetek del je bil nekoliko prestavljen, za dvajset dni. Namesto dvajsetega septembra so se dela začela po desetem oktobru. Zamuda je nastala zaradi poplav v mesecu septembru. Dela so se izvajala brez prekinitev, nadzor nad deli je bil zunanji. Asfalt je bil položen v dneh pred prvim snegom – 26. novembra. Kako naprej?

Obnovljene je nekaj manj kot polovica ceste. Letos smo pričakovali in načrtovali, da bi obnova segala do križišča s Spodnjim Lavrovcem. Nekatera dodatna in nepredvidena dela so traso skrajšala in obnova je obstala na mejniku med Joklnom in Jerebom, dvesto metrov nižje. Škoda.

Za naprej ni kaj dosti znanega. Predvsem zaradi menjave oblasti v Logatcu. Z novim županom se bo potrebno pogovoriti in objasniti trenutno situacijo. Precej je odvisnega tudi od naklonjenosti občinskega sveta in njegovega dela koalicije ter števil v proračunu Občine Logatec.

Ne moremo tudi mimo novo izvoljenega sveta krajevne skupnosti. Tudi svet ima pri tem svojo besedo. Ali nadaljevati ali se v tem trenutku osredotočiti na druge cilje? Čeprav me občutek prepričuje, da je tudi svet naklonjen nadaljevanju obnove. Veliko je dejavnikov, ki lahko pišejo zgodbo naprej in v različne smeri. Rad bi napisal Zgodbo o uspehu. A kaj, ko se je ta besedna zveza v zadnjih letih kar izgubila med drugimi. Tudi zgodbe o uspehu so, vsaj za večino ljudi, samoumevne in samouresničljive. Pa ni vedno tako. Konec koncev, najpomembnejša je učinkovitost. Kdo pa je njen režiser, pa navsezadnje ni pomembno.

Rafael Krvina

Srečanje starejših

Vabilo je klicalo na prireditve. Starejše nad sedemdeset. Že tretje leto zapored.

Organizatorici krajevna skupnost in župnija Vrh Sv. Treh Kraljev.

Starejši so prihajali, nekateri v spremstvu domačih, drugi v spremstvu prijateljev, nekateri paroma. Z avtomobili in peš. K svetim Trem kraljem.

Za začetek maša z novim župnikom. Poslušanje božje besede, molitev, maziljenje, blagoslov. Srečanje s sabo.

Sprejem v dvorani župnišča, kosilo, druženje.

Brez programa, brez odvečnih besed prireditelja, lep dan so si naredili sami. Povabljeni.

Kako malo je potrebno, da je človek zadovoljen. Le preprost, nezahteven in spoštljiv mora biti.

Meni, kot soorganizatorju, je takšno srečanje pomenilo vrhunec letnega dogajanja. Zadovoljstvo v očeh povabljenih mi je pomenilo vsaj toliko kot petsto metrov asfalta. Pozornost. Nihče je ne potrebuje.

Ne sedemdesetletnik ne tridesetletnik, če ima v sebi razčiščene pojme, kot radi rečemo. Kljub vsemu medgeneracijsko spoštovanje mora biti. In jaz sem ga občutil. Zaradi majhne krajevne prireditve, ki je v nekaterih srcih postala najlepša in pričakovanja vredna.

Če kdo v sebi išče smisel življenja, naj se sam samo enkrat v življenju ponudi starejšim nekaj lepega narediti. In občutek mi je blag. A kaj, ko je jutri nov dan.

Rafael Krvina, (foto: Vesna Mivšek)

Pomagali smo

Bi si upal trditi, da smo ljudje še vedno pripravljeni pomagati, če je le dober namig za to. In je bil.

Prvič. Med praznikoma, božičem in novim letom, v lanskem letu smo pri Toncu na hlevu zamenjali oboj, leseno protivetrno steno. Mojstroval je Treven Dušan. Pomagali so krajanji s Hleviš in nekateri drugi. Krajevna skupnost je prispevala nekaj pijače in dva obroka hrane. V dobrih dveh dneh je bilo delo opravljeno. Gospodar Jokl je bil zadovoljen.

Drugič. Prav tako pri Toncu. Tokrat so se organizirali člani prostovoljnega gasilskega društva in Joklnu pomagali pri košnji in spravilu sena. V petek se je kosilo, v soboto obračalo, v nedeljo grabilo. Do nevihte je bilo seno pod streho. V nedeljo je bilo na strmih travnikih s stroji in orodji čez trideset delavcev. Zopet vsi zadovoljni.

Pa še nekaj. Če znaš pomagati drugim, se lahko nadejaš pomoči od drugih.

Sokrajanji so združili dobro voljo in moči ob obnovi Toncovega hleva. Na sliki sadovi dela. (foto: Rafael Krvina)

Jakob Logar, Toncov Jokl, je kot dolgoletni član PGD Vrh Sv. Treh Kraljev opravil veliko dobrega in koristnega v društvu. Še posebno je bil aktiven pri delovnih

akcijah. Marljiv, tih in močan. V lanskem letu nanj nismo pozabili. Kaj pa v naslednjem?

Rafael Krvina

V letu 2011 bomo praznovali 80-letnico gasilskega društva

Dan za dnem sestavljamo piramido svojega življenja. Isto velja tudi za javno, družbeno, društveno življenje, kjer piramido sestavlja skupina s skupnimi cilji in vizijo. Močnejša ko je vizija, jasneje so postavljeni cilji, več je energije za hojo po poti proti zastavljenim ciljem. Pri tem ni važno le doseganje ciljev, ampak tudi sama pot. Pot sicer zahteva napore, vendar daje zadovoljstvo. Na poti se spletajo prijateljstva, umikajo se zamere in predsodki, darovano se v drugi obliki vrača z obrestmi, sreča pride, ne da bi jo iskali.

Povedano velja tudi za današnji čas relativnega blagostanja. Splošni materialni pogoji bivanja so neprimerljivo boljši, kot so jih imele generacije pred nami. Pa vendar z nostalgijo ugotavljamo, da tudi denar ni vse. Veličina človeka ni samo razum, ampak predvsem njegovo srce. Sv. Pavel je napisal lepo hvalnico ljubezni: »Če pa ljubezni bi ne imel, sem postal brneč bron.« In prav na neskladnost razvoja družbe z razvojem tehnologij smo premalo pozorni. Tehnologije, ki jih razvija človek, so tega istega človeka prehiteli. In tu je glavna past sodobnega sveta.

Kam bi pri vseh teh spremembah umestili vlogo in smisel prostovoljstva? Ali se bo prostovoljstvo lahko kosalo z mamljivo logiko kapitala: »Koliko plačaš, da to naredim?« Ko pod drobnogledom pogledamo, koliko ljudi in za kakšne cilje je še pripravljeno biti prostovoljec, vidimo, kako različni so lahko ti cilji. Včasih tako različni, da se med sabo celo izključujejo. Pa vendar jih hranita isto hrepenenje in isto zadovoljstvo, ki nam ju ne more dati denar.

Prostovoljstvo je duša vseh skupnosti, torej tudi gasilskih društev. Bližamo se 80. obletnici vrhovskega gasilskega društva. Ljudi je sicer v naših zaselkih med svetovnjima vojnama bilo več, prostega časa pa, če smo pošteni, imamo več v današnjem času.

Na kmetiji je skoraj vse bilo potrebno narediti z rokami, brez pomoči močnih strojev, s katerimi smo opremljeni danes. Edini zares prosti čas je bilo nedeljsko popoldne. Zato ni posebej čudno, da je ideja najprej rasla v glavah gospodarjev večjih kmetij, ki so razmišljali, kako bolj učinkovito zmanjšati posledice naravnih nesreč (predvsem požarov). Lahko bi celo pretiravali in rekli, da so imeli ti gospodarji sebične cilje, to je zavarovati predvsem svoje premoženje. Pa vendar se je ideja pomoči razvijala tudi po ustanovitvi društva in vse bolj postajala dodana vrednost celotne skupnosti. Ljudje so se povezovali, ustanovila se je godba, ob nesreči posameznik ni bil več prepuščen samemu sebi. Cilj je postal povsem jasen – pomagati prostovoljno in nesebično. In ta moto vse do danes vedno znova nagovarja prihajajoče generacije. In moje trdno prepričanje je, da bo tako tudi v prihodnosti.

Pa preidimo h konkretnim dejanjem in dogodkom, katerih akterji so bili prostovoljni člani društva v zadnjem desetletju. V novo tisočletje je društvo vstopilo s pomembno investicijo.

Novo gasilsko vozilo GVV-1 z nekaj lastne vode ter z dodatno visokotlačno črpalko. V naslednjih letih se je društvo opremilo še s štirimi dihalnimi aparati in zadostnim številom zaščitnih oblek za visoke temperature. Hkrati so operativni člani opravili ustrezna usposabljanja in si pridobili potrebne veščine za intervencije ob notranjih požarih. Vse skupaj je pomenilo velik korak v razvoju društva. Operativna enota je opremljena ter usposobljena za učinkovito gašenje in reševanje pri notranjih požarih. Takšne intervencije pa so v današnjem času boljših bivanjskih pogojev najbolj pogoste.

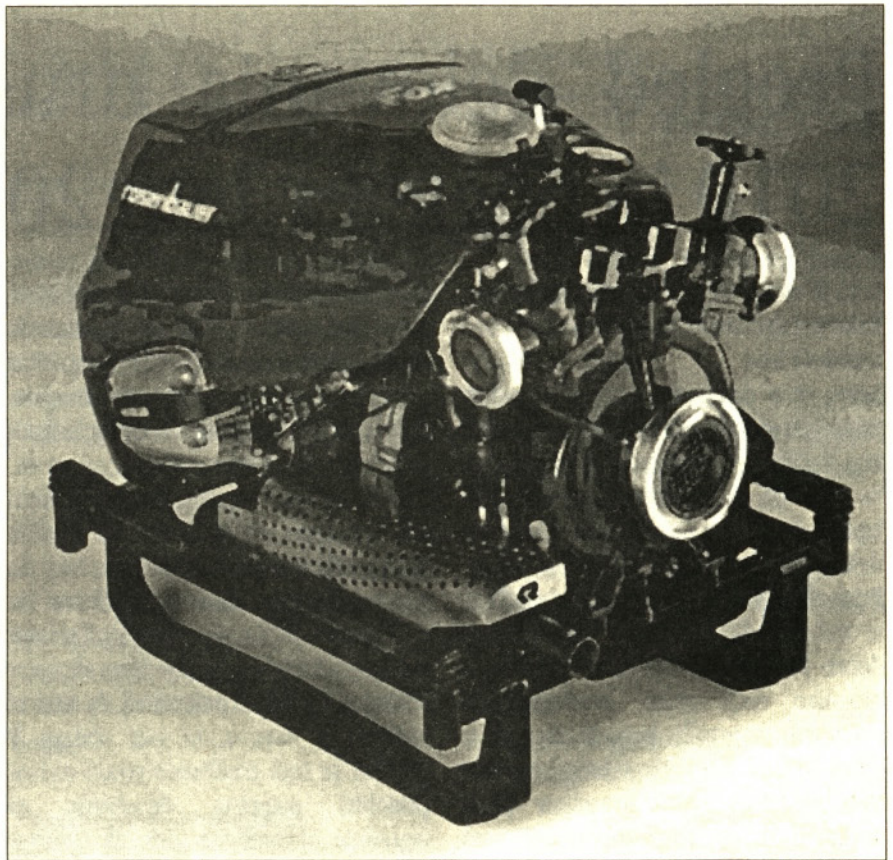
Vendar je v vaških okoljih, kot je naše, še vedno velikokrat potrebno posredovati s klasičnim gasilskim napadom. Srce takega napada je motorna črpalka. Dalj časa je zorela ideja o nakupu nove črpalke. Dosedanje – letnik 1968 – je namreč bilo vedno težje vzdrževati in tveganje za odpoved med intervencijo se je hitro povečevalo. V letu 2009 je bila sprejeta odločitev o proizvajalcu in konfiguraciji. Leta 2010 pa se je soglasno z gasilsko zvezo Logatec, občino Logatec

Zdravljica članov UO in NO ob prejemu nove motorne črpalke. (foto: Štefan Kokelj)

in finančno pomočjo krajanov investicija tudi realizirala. Društvo je sedaj opremljeno z zmogljivo in zanesljivo motorno črpalko firme Rosenbauer. Hvala krajanom za finančno pomoč pri tej investiciji. Gradnja prizidka gasilskega doma in novega orodišča je bila zaključena leta 1991. Že pri projektiranju prizidka je bilo predvideno, da se bo nad orodiščem izgradila dvorana doma. Za društvo je bil to velik izziv, ki se je začel odvijati leta 2006. Največji korak naprej je bil narejen leta 2007, tudi z izdatnimi prostovoljnimi urami članov in ostalih krajanov. O tem sem pisal že v predhodni številki. Leta 2009 je sledil drugi večji korak. Sedaj ima društvo prostore za usposabljanje, sestanke, občne zборе in predvsem za medsebojno druženje. Vrata so odprta tudi ostalim – možnost praznovanja osebnih jubilejev in ostalih dogodkov, organizacije predavanj ... Tudi v zimskem času, ko imajo člani nekaj več prostega časa, je sedaj možno izvajati aktivnosti društva. V letu 2004 je društvo oz. gasilski dom dobil tudi asfaltni dostop. Ves ta materialni razvoj društva pa ni samoumeven, ampak je posledica uspešnega in zavzetega prostovoljnega dela članov. Tukaj ne želim izpostaviti nobenega – vodstvo društva je bilo predstavljeno v predhodnih številkah glasila. Pomembno je, da odgovornost za razvoj društva ni centralizirana, ampak je razpršena med člane društva. Vsi člani seveda niso enako vključeni, pa vendar je krog tistih, ki želijo in imajo voljo društvo razvijati, dovolj širok, da se zaenkrat ni bati prihodnosti. Pomembno je tudi, da

Rosenbauer Fox, nova vrhovska motorna brizgalna.

se je v zadnjem obdobju usposobilo veliko novih operativcev. Društvo ima danes nad 30 usposobljenih operativnih članov, kar je skoraj za polovico več kot pred desetimi leti.

Bližamo se 80-letnici društva. Ob 70-letnici je bil izdan zbornik, s katerim se je društvo želelo zahvaliti predvsem vsem generacijam, ki so bile sestavni del društva od ustanovitve do prelomnice tisočletja. V letu pred bližajočim jubilejem

**"Bodi kot stara devica.
Vedno pripravljena,
nikoli uporabljena!"**

Na vaji. (foto: Janez Krvina)

je vodstvo razmišljalo o smiselnosti in vsebini zbornika ob 80-letnici. Pred mesecem dni je padla odločitev: »Da, zbornik mora biti!« Da pa se ne bi preveč ponavljali, bo zbornik tokrat malo drugačen. Njegovo jedro bo posvečeno aktualnim članom društva, njihovim družinam in prostovoljstvu. Že vnaprej hvala vsem vključenim za vaše sodelovanje in popestritev zbornika.

In še povabilo. Društvo pripravlja slovesno praznovanje 80-letnice, ki bo predvidoma v nedeljo, 17. julija 2011, popoldne. Lepo vabljeni na to skupno praznovanje!

Marko Žust

Pregled delovanja društva za leto 2010 in pogled v leto 2011

Leto je okrog in prav je, da spet povem, kako je z društvom, in da pogledamo tudi v sledeče leto.

Letos smo dogajanja v društvu peljali naprej po planih, zastavljenih na začetku leta. Večjih sprememb ni bilo, vsi projekti, ki smo jih želeli izvesti, so bili tudi izpeljani. Kulturna in športna sekcija sta delo opravili uspešno.

Pri vseh prireditvah, ki jih pripravlja ŠKD, je treba vložiti ogromno truda, da so dobro in uspešno izpeljane. Želel bi si nekoliko večji obisk, predvsem pri nekaterih športnih prireditvah. Le z Vami, ki ste v vlogi tako tekmovalcev kot tudi gledalcev, dobi prireditev pravi obraz. In s tem je nagrajen tudi trud organizatorja. Priznati pa je treba, da bomo morali nekatera tekmovanja izboljšati z vidika termina dogajanja. V letni program pa bo treba vnesti tudi nova.

Lansko leto smo se pri veselici in kresovanju soočili s finančno izgubo. Letos smo se temeljito lotili pregleda, zakaj takšno stanje, in našli kar nekaj vzrokov.

S pomočjo konkretne analize, pogovora med člani NO in UO ter jasnega in skupnega pogleda na problem smo letos prireditvi izpeljali s pozitivnim stanjem. Saj ne, da gledam samo na denar, ampak prav je, da se ne dela z izgubo.

Skupaj s KS Vrh, gasilskim društvom in OŠ Vrh smo organizirali tudi čistilno akcijo. Bila je uspešno izpeljana, saj je na njej sodelovalo skoraj 70 članov in nečlanov. Akcija je bila lep primer skupnega sodelovanja za čisto okolje, v katerem živimo, in pokazatelj, da nam ni vseeno za naravo, ki nas obdaja. V društvu se tudi trudimo s strani občine pridobiti ustrezna dovoljenja za izgradnjo shrabene lope ob osnovni šoli. V teku je pridobitev listine, na podlagi katere bi naše društvo postalo društvo, ki deluje v javnem interesu, kar bi nam prineslo kar nekaj ugodnosti. V letu 2010 smo dvakrat postavili šotor na Vrhu in ga kar štirikrat posodili. Dvakrat v Žiri, po enkrat pa v Logatec in v Butajnovu nad Horjulom. Uredili smo tudi dokumentacijo v zvezi s šotorom.

V letu 2011 je prednostni dogodek praznovanje ob petintrideseti obletnici delovanja društva. Osrednji dogodek bo zagotovo igra na prostem. Ravno v tem času se pripravlja odbor za ta dogodek, tako da kaj več o poteku dogajanj ne morem povedati. Bodo pa v letu 2011 okrnjene nekatere druge prireditve. Želel bi si, da bi našo obletnico skupaj tvorilo čim več članov in krajanov, da bi tako sestavili enkratni dogodek, ki bi bil v ponos nam in generacijam za nami. Saj nam je vsem znano geslo: »Skupna volja je naša pot.«

Iskrena hvala vsem, ki po svoji moči skrbite, da ima društvo pravo prihodnost. V božičnem in novoletnem času naj bo vaš korak odmeven, vaša beseda pogumna, vaše življenje iskrivo, ustvarjalno in polno toplih trenutkov.

Predsednik ŠKD VRH

Blaž Jelovčan

Očistimo Slovenijo

To je bil slogan vseslovenske čistilne akcije v mesecu aprilu. Tudi prebivalci krajevne skupnosti Vrh Sv. Treh Kraljev smo povabilo vzeli resno in se odpravili po našem okolju pobrat, kar je pred nami nekdo odvrigel. Človek smeti, ljudje za njim pobiramo.

V sodelovanju vseh v kraju, KS, ŠKD, POŠ in PGD smo se ob dogovorjenem času zbrali pred šolo. Vseh je bilo petinštirideset. Razdelili smo se po skupinah. Otroci so skupaj z učiteljicama obdelali bližnjo in daljno okolico šole, do cerkve. Starejši pa smo zavzeli več smeri. Dve skupini za Lavrovec, tretja je šla proti Podlescu, dve skupini sta bili namenjeni na Hlevišje, ena je čistila Hlevni Vrh.

Do poldruge ure popoldne smo bili na terenu.

Očistili smo tudi nekaj manjših divjih odlagališč, pobrali odvrženo, odpeljali smeti na dogovorjeno mesto. Smeti je bilo veliko. Med njimi tudi zavržen štedilnik, avtomobilska školjka in kup druge pločevine. Delo je bilo dobro opravljeno.

Pobudniki akcije so bili v naslednjih dneh veliko v medijih in pripenjali so jim najrazličnejše naslove. Na Vrhu pa smo akcijo zaključili z malico in bili zadovoljni, da smo nekaj dobrega storili za svet okrog nas. / Rafel Krvina

Športno leto 2010

Leto 2010 oziroma drugo leto našega mandata v športu. Bilo je naporno in športno pestro leto. Plan je bil dobro sestavljen in razen nekaj malenkosti z naše strani uspešno izveden. Vesel sem, da je vrhovski šport postal zelo raznolik, nisem pa vesel, da se kljub našemu trudu v vseh športnih disciplinah pojavljajo vedno isti obrazi. To so obrazi, ki imajo radi to društvo in se odpovejo marsikateremu nedeljskemu izletu ali zabavi, da podprejo šport na Vrhu. Na drugi strani pa se pojavijo kritiki, ki si dogajanja niti ne ogledajo, kaj šele da bi sodelovali. Pa ne bodimo črnogledi. Stvari niso tako slabe. Lepo število naših članov je sodelovalo v nogometni ligi v Šentjoštu. Kljub slabim rezultatom smo se trikrat tedensko znojili in se dobro imeli. Počasi se obuja tudi zanimanje za košarko in morda lahko prav vrhovska

ekipa v Trim ligi v Žireh prinese novo športno evforijo na Vrhu. Seveda pa ne smem pozabiti niti smučarske tekme, ki se je letos spet odvila v Račevi in je bila spet dobro obiskana. Tudi vsi turnirji na Vrhu pred šolo so bili zelo lepi dogodki, ki ne gredo v pozabo.

Naši ekipi še ni zmanjkalo idej in zagona za naprej, apeliram pa na vse člane, da nam z idejami in predlogi ter tudi s kakšno pridno roko pomagajo na naši skupni poti. Iskrena zahvala pa vsem, ki so to leto pomagali pri organizaciji športnih dogodkov, in seveda vsem, ki so na njih sodelovali. Leto je bilo uspešno, trudili pa se bomo, da bo naslednje še boljše.

*Predsednik športne sekcije
Borut Hribernik*

Športni rezultati

Namizni tenis:

1. Tomaž Marolt, 2. Andraž Oblak, 3. Janez Mivšek, 4. Jože Petrovčič, 5. Blaž Jelovčan, 6. Matic Krvina, 7. Martin Jež, 8. Borut Hribernik, 9. Mario Šubic, 10. Štefka Hribernik, 11. Sašo Hribernik, 12. Vesna Kogovšek

Namizni tenis otroci:

1. Lenart Treven, 2. Nika Hribernik, 3. Jure Jelovčan

Šah:

Tomaž Marolt, Iztok Novak, Gregor Kogovšek

Smučanje 2010

Predšolski:

1. Anja Krvina

1.- 5. razred:

1. Anže Urbančič, 2. Tina Mivšek, 3. Vid Treven, 4. Nika Hribernik, 5. Jan Krvina, 6. Maja Mivšek, 7. Luka Žust

6.-9. razred, deklice:

1. Sara Jesenko, 2. Marjana Treven, 3. Ana Treven, 4. Katarina Kogovšek

15-35 let, ženske:

1. Martina Urbančič, 2. Petra Jesenko, 3. Tanja Šivec, 4. Mojca Žust, 5. Betka Jesenko

Ženske nad 35 let:

1. Tončka Mivšek, 2. Francka Žust, 3. Martina Peternel

31-45 let, moški:

1. Jože Žust, 2. Janez Žust, 3. Tomislav Šivec, 4. Peter Jesenko, 5. Jože Petrovčič, 6. Damjan Urbančič, 7. Dušan Treven, 8. Marjan Mivšek, 9. Ivan Jesenko

Moški nad 46 let:

1. Tine Jesenko, 2. Simon Hribernik, 3. Aci Treven

Deskarij:

1. Marjan Kogovšek, 2. Anja Treven, 3. Vesna Kogovšek

Balinarski turnir v parih:

1. Andraž Oblak, Miha Oblak,
2. Ferdinand Vičič, Janez Kogovšek
3. Blaž Jelovčan, Bojan Eniko
4. Tomislav Šivec, Marko Treven
5. Borut Hribernik, Martin Jež
6. Tanja Šivec, Simon Hribernik

Tek Vrhovske klančine:

1.-4. razred:

1. Vid Treven, 2. Filip Zevnik, 3. Jan Krvina

6.-9. razred, fantje:

1. Tomaž Žust, 2. Žiga Rekar, 3. Lenart Treven, 4. Andraž Žust, 5. Jure Jelovčan

15-30 let, moški:

1. Rok Jesenko, 2. Tomaž Alič, 3. Lovrenc Treven, 4. David Debevec, 5. Borut Hribernik, 6. Blaž Jelovčan, 7. Boris Jesenko, 8. Marko Treven, 9. Matic Krvina, 10. Peter Jelovčan

Odstopili: Martin Jež, Blaž Kunc, Bogdan Jesenko.

Krajevni veleslalom je bil na Anžonovi krtini. (foto: Tjaša Treven)

5.-9. razred, dečki:

1. Lenart Treven, 2. Tomaž Žust, 3. Tim Šubic, 4. Nejc Treven, 5. Peter Žust, 6. Jure Mlakar

5.-9. razred, deklice:

1. Katarina Kogovšek, 2. Nataša Mlakar, 3. Nika Hribernik

15-30 let, ženske:

1. Klara Žust, 2. Mojca Žust, 3. Klara Sedej

15-30 let, moški:

1. Tomaž Škof, 2. Gašper Oblak, 3. Borut Hribernik, 4. Andraž Oblak, 5. Jure Jelovčan, 6. Klemen Gnezda, 7. Blaž Kunc, 8. Sašo Hribernik

Športno popoldne:

ŠKD Vrh, Lavrovec, Vrh Sv. Treh Kraljev, Hleviše

Otroci:

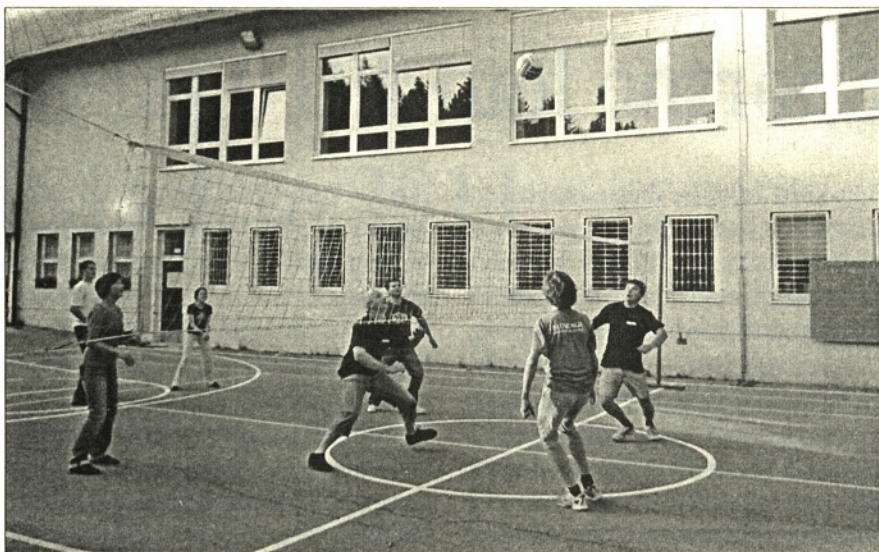
Burja, Viharniki, Prepih

Turnir trojk v košarki:

1. Simon Slabe, Sašo Hribernik, Marjan Kranjc; 2. Tine Jesenko, Andraž Oblak, Blaž Jelovčan; 3. Rok Jesenko, Matic Krvina, Simon Hribernik; 4. Iztok Prosen, Miha Oblak, Miha Oblak; 5. Borut Hribernik, Martin Jež, Robert Gabrovšek

Turnir v odbojki:

1. ŠKD Vrh, 2. Spijem več, kot nesem, 3. Športna sekcija

Drugi turnir v odbojki ...

... in tretji v košarki v igranju trojk. (foto: Tomaž Klemenčič)

Noč in dan na Lavrovcu

Na dan Janeza Krstnika in v noči na dan državnosti se je že tretje leto zapored na vrhu Lavrovca kuril kres. Ob kresu smo poslušali domači ansambel Lavrovški zlati zvoki. Tako so se nam predstavili. Zabavo smo si popestrili s stavami, koliko tehta pujs skupaj z zabojem. Kdor je hotel, si je kupil majico z napisom »Noč in dan na Lavrovcu« in z natisnjenim lavrovškim simbolom – sončno uro. Manjkalo ni ne hrane ne pijače. Tudi muzike je bilo veliko, a manjkalo je plesalcev in kakšnega aplavza, saj so si ga fantje zaslužili. Lavrovški zlati zvoki kar pogumno naprej, aplavz pa zagotovo še pride.

kresovalka Tatjana

Lavrovški zlati zvoki, Jaka, Gregor in Igor.

Vrhovski šolarji so zapisali

NOGOMET

NEKOČ SO GAJA, NEŽA IN EMIL IGRALI NOGOMET. POTEM JIH JE MAMI POKLICALA NA KOSILO IN SO ŠLI NOTER. SPOMNILI SO SE, DA SO POZABILI ŽOGO ZUNAJ. PO KOSILU SO ŠLI SPET IGRATI NOGOMET. KO SO ŠLI NA VEČERJO, SO SPET POZABILI ŽOGO ZUNAJ, ZATO JO JE ŠLA NEŽA ISKAT. KO SO IMELI ŽOGO NOTRI, SO ŠLI SPAT.

PRIPOVEDOVAL DAVID KRANJC, 1. RAZRED

NA KMETIJI

NEKEGA DNE SO NEŽA, GAJA IN ZAJEC EMIL ŠLI NA KMETIJO. NA TRAVNIKU SO VIDELI KRAVO IN TELIČKA. NEŽA JE ŠLA KMETA VPRAŠAT, ZAKAJ KRAVE NISO OGRAJENE. KMET PETER JE ODGOVORIL, DA STA KRAVI PRIDNI IN NE POTREBUJETA OGRAJE. POTEM SO ŠLI DOMOV NA KOSILO. PO KOSILU SO SE ŠLI IGRAT V PESKOVNIK. ZAJEC EMIL JE NATO PREDLAGAL, DA BI SE ŠLI SKRIVAT. PRVA JE ŠTELA NEŽA. GAJA SE JE SKRILA POD KLOP, ZAJEC EMIL PA ZA DREVO. PO SKRIVANJU SO SE ŠE MALO POIGRALI V HIŠI IN ODŠLI SPAT.

PRIPOVEDOVALA NEJA JESENKO, 1. RAZRED

IZGUBLJENI

NEKEGA DNE JE ZAJEC EMIL PREDLAGAL, DA GREDO Z NEŽO IN GAJO NA SPREHOD. MED POTJO SO SREČALI KRAVO. KER NISO VEDELI KJE SO, SO VPRAŠALI KRAVO. TUDI KRAVA NI VEDELA KJE SO. NATO JE PRIPELJAL AVTO. V NJEM STA BILA ATI IN MAMI OD NEŽE IN GAJE IN STA JIH KREGALA, KER JIH TAKO DOLGO NI BILO DOMOV. VSI SO SE VSEDLI V AVTO IN ODŠLI DOMOV.

PRIPOVEDOVALA MANCA OBLAK, 1. RAZRED

BALONI

NEKEGA DNE SE JE NEŽA IGRALA Z BALONI. ZAGLEDALA JE ROŽE IN JIH ZAČELA TRGATI. KER JE SPUSTILA BALONE, SO JI BALONI ODLETALI V NEBO. NEŽA JE PROSILA ZAJCA EMILA, DA JI PRINESE BALONE NAZAJ. VSEDEL SE JE V LETALO IN POLETEL V NEBO. NAŠEL JE BALONE IN JIH VRNIL NEŽI. NEŽA MU JE REKLA HVALA IN GA POVABILA NA ČAJ.

PRIPOVEDOVAL DEJAN TREVEN, 1. RAZRED

ZAJEC EMIL NA POČITNICAH

NEKEGA DNE JE ŠEL ZAJEC EMIL NA POČITNICE. VZEL JE POTOVALKO IN V NJEJ LUČKO. POTEM JE ŠEL NA MORJE. ŠEL JE MALO PLAVAT. RIBE SO MU NAGAJALE. ŠEL JE NA SPREHOD. POTEM JE IGRAL NOGOMET. POTEM JE ŠEL DOMOV. DOMA SE JE IGRAL S KOCKAMI. ŽIVEL JE SREČNO ŠE NAPREJ.

LUKA ŽUST, 2. RAZRED

V ŽIVALSKEM VRTU

GAJA IN NEŽA STA ŽELELI V ŽIVALSKI VRT. MAMA IN OČKA STA SE STRINJALA. V ŽIVALSKEM VRTU SO VIDELI ŽIRAFE, LEVE, ZEBRE, TJULNE IN OPICE. ENA OD OPIC JE GAJI VZELA KLOBUK. GREGOR KAVČIČ, 2. RAZRED LISJAK NA KMETIJI LISJAK JE PRIŠEL NA KMETIJO IN JE HOTEL POJESTI PUJSA. KO JE ŽE ODPRL USTA, JE ZAJEC EMIL ŠEL POKLICATI GAJO IN NEŽO. LISJAK SE JE USTRAŠIL IN STEKEL TAKO, DA JE ZAJCA EMILA PODRL.

JAN KRVINA, 2. RAZRED

MUCA MACA

NEKOČ JE ŽIVELA MUCA MICA, KI NI IMELA NOBENEGA PRIJATELJA. ZATO NI IMELA NOBENEGA PRIJATELJA, KER NI NOBENEMU NIČ POSODILA. ZATO JE NI NOBEDEN VEČ IMEL ZA PRIJATELJICO. OSTALA JE SAMA BREZ PRIJATELJEV. A NEKEGA DNE, PA JI JE MUC PIK PONUDIL PIŠKOT. NASLEDNJEGA JUTRA V ŠOLI PIK NI IMEL SVINČNIKA. ŠEL JE K MICI IN JO VPRAŠAL, ČE MU POSODI SVINČNIK. TOKRAT JE MICI REKLA DA IN TAKO JE ZAČELA POSOJATI IN PRIDOBIVATI PRIJATELJE.

PATRICIJA BRADEŠKO, 2. RAZRED

VELIKI KORENČEK

NEKEGA DNE JE MAMA ZAJKLA ŠLA NA VRT IN JE ZAGLEDALA VELIKI KORENČEK IN GA JE ZAČELA KOPATI IN JE REKLA NO ZDAJ PA SEM ŽE PRI KONCU IN GA JE KONČNO ISKOPALA IN GA NI MOGLA VN POTEGNITI IN JE ŠLA POVEDATI OČKU ZAJCU DA NE MORE VN DUBITI IN OČE ZAJC JE ŠOU S TRAKORJOM IN Z VITLOM IN GA JE VN POTEGNIV IN SO ŽIVELI DOKONCA SVOJIH DNI.

NAPISAL IN NATIPKAL JAN KRVINA, 2. RAZRED

Niko Grafenauer: Kaj je na koncu sveta

(poustvarjanje)

Na koncu sveta ni nič,
mislim le, da je tam črn ptič.
Še njega kmalu ne bo,
saj tam je hudo.
Pa sem se le odpravil na konec sveta
in tam našel – vrečo zlata.

Martin Žust, 4. razred

Na kvizu so me spraševali,
kaj je na koncu sveta
in mi skrivaj napisali,
da na koncu sveta naj bi torta bila.

Nika Jesenko, 4. razred

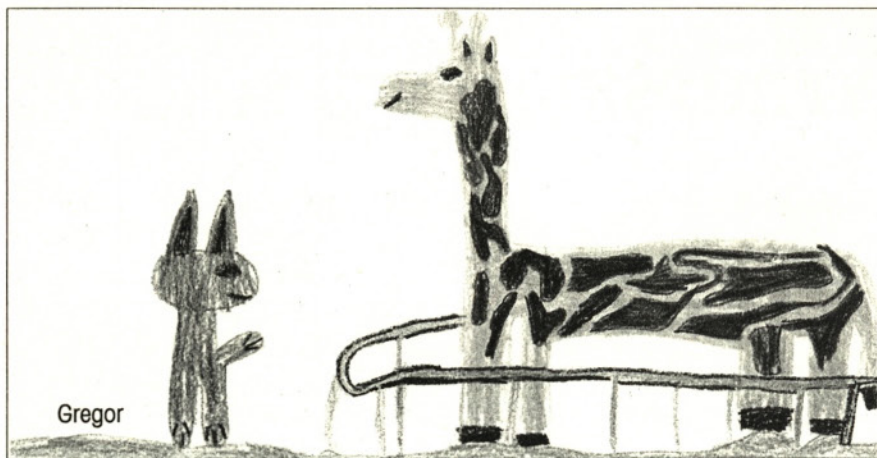
V DEŽELI SMEJALKI

V deželi Smejalki so učenci vedno nasmejani. V šolo pridejo oblečeno v rumenih, rdečih ali zelenih oblačilih. Ko se prične pouk, se vsi smejejo. Če je kdo žalosten, dobi cvek. Ko se pouk konča, si vsi želijo ostati v šoli. Vseeno veselo odhitijo domov in taki se naslednji dan vrnejo v šolo.

Aleš Klemenčič, 4. razred

Domišljajska zgodba o Spančku-panu (literarnem liku Nika Grafenauerja)

Mama mi je ponudila denar za sladoled. Bil sem zelo vesel. Takoj sem šel k najboljšemu prodajalcu sladoleda. Tam sem srečal Spančka-pana. Predstavil sem se mu. Med pripovedovanjem sem lizal sladoled. Ko od sladoleda ni ostalo nič več, sem se poslovil. Odšel sem ravno takrat, ko je Spanček-pan govoril o srečanju vseh Spančkov. Šele na poti domov sem se spomnil, da sem sedel na ušesih. Ko sem prišel na hišni prag, me je Spanček dohitel in mi rekel: »Ali greš z mano na srečanje vseh Spančkov?« Seveda sem šel. Na srečanju sva bila sama in oba sva spala. Smrčala sva kot vsi drugi

na svetu skupaj. Prihajali so otroci s celega sveta, da bi naju zbudili. Končno jim je uspelo. Spanček je otroke odpeljal domov. Jaz pa sem ostal pri njem na čajanki.

Martin Žust, 4. razred

Nekega dne, ko sem zunaj opazovala zvezde, je na travniku pristal konj, ki je imel za seboj srebrno kočijo. V njej je bil palček. Vprašala sem ga, kako mu je ime. Povedal mi je, da je Spanček-pan in da uspava ljudi. Najprej sploh nisem razumela, kako to, da sama nisem prav nič zaspala, ko govorim z njim. Povedal mi je, da ne spim, ker ni uporabil čarobnega praška. Spanček-pan namreč na ljudi posuje čarobni prašek in že zaspajo. Vprašala sem ga, kje dobi čarobni prašek. Rekel mi je, naj sedem v njegovo srebrno kočijo. Odpeljal me je v tovarno, kjer delajo čarobni prašek. Tovarna je bila zelo velika in v njej veliko škratov. Spanček-pan mi je dal eno stekleničko praška. Od tistega dne si vsak večer potresemo malo prahu in hitro zaspim. Če ne zvečer morete zaspiti, pridite k meni, da posujem tudi vas.

Nika Jesenko, 4. razred

Snežilo je. Šel sem se igrati na sneg, a kar naenkrat je prenehalo snežiti. Tudi snega ni bilo več. Hiše so se začele kar same zidati. Zgledal sem srebrno kočijo s sedmimi konji. Spraševal sem se, kdo bi lahko imel tako kočijo. Spustila se je k meni. V njej je bil nenavaden možic s pisanim rogom. Predstavil se mi je kot Spanček-pan, jaz pa sem mu povedal, da sem Aleš. Vprašal me je, če grem z njim.

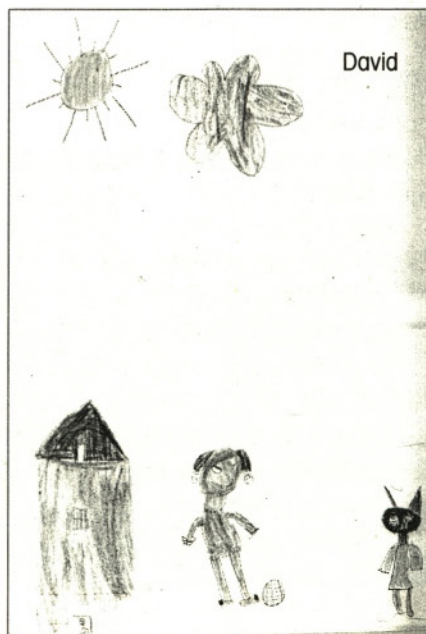
Zanimalo me je, kaj bova delala. Spanček mi je povedal, da bova trobila v mavrični rog. Vozila sva se tik pod oblaki in jaz sem lahko trobil v Spančkov rog. Uspavala sva vse ljudi, nato pa je Spanček rekel, da mora domov. Vrnil me je na isto mesto, kjer sem vstopil v njegovo kočijo. Kar naenkrat se je prikazal sneg in pričelo je snežiti.

Aleš Klemenčič, 4. razred

NARAVOSLOVNI DAN

V petek nismo imeli pouka, ker smo imeli naravoslovni dan. Najbolj všeč mi je bilo, ko sem rezala por. Pekli smo polpete iz bučk, pripravili porovo pito in skuhalo zelenjavno juho. Najbolj okusna mi je bila zelenjavna juha, porova pita pa mi ni bila všeč. Doma bi spekla polpete iz bučk.

Maja Mivšek, 3. razred

Pot v šolo nekoč in danes

Bilo je več kot pred šestdesetimi leti. Mnogi takrat še nismo poznali ne avtomobilov ne avtobusov in drugih motornih vozil. Hodili smo peš. Peš v šolo. Vsak dan. V dežju, v snegu, v mrazu, v vročem soncu. Nekateri so imeli do šole več kot uro hoje. Na Vrh so hodili iz vseh okoliških krajev. Žirovskega Vrha, Račeve, Lavrovca, Hlevnega Vrha in Hleviš. Od Rudofovega malna in Buhovca ves čas v hrib, v klanec. Na Vrh Sv. Treh Kraljev do cerkve. V mežnariji smo imeli pouk v skromni učilnici. Pozimi smo gazili sneg sami, več mesecev s slabimi in nizkimi čevlji. V njih se je nabiral sneg in se talil, da te je zeblo celo dopoldne. Takrat se nismo preobuvali v copate. Poleg tega smo bili še lačni, šolske malice ni bilo. Včasih si imel s sabo kakšno jabolko ali suho hruško. Redki so imeli kruh. Le tisti z večjih gruntov. V mnogih bajtah je bila revščina. Kruha še doma ni bilo dovolj, kako naj bi ga potem imel otrok za šolsko malico.

Veliko otrok je služilo na kmetih za pastirja ali pestrno. Ob večjih delih ti otroci niso hodili k pouku.

Ostajali so doma in pomagali pri delu. Pastirji, šolarji, so pred poukom zgodaj zjutraj gnali živino na pašo, da se je do šolskega zvonca živina že napasla. Komaj si nekaj pojedel, časa za umiti, počesati ni bilo. Tekel si v šolo, da nisi zamudil pouka. Po izgradnji nove šole se je precej izboljšalo. Bili so toplejši prostori, nabavili so copate. Uvedena je bila šolska malica.

V Žiri je začel voziti avtobus, na Vrh pa so otroci še vedno hodili peš.

Še dobrih dvajset let nazaj. Spomnim se Matajetovega Luka. Star je bil sedem let, majhen deček. Sam mimo Gavgarja čez praprot, ki mu je segala čez glavo. Mimo Magana, Kozarja do Luštreka in naprej po cesti. Dolga pot, v vseh vremenskih okoliščinah. Danes je drugače. V samostojni Sloveniji je začel kombi voziti šolske otroke tudi na Vrh. Prav je tako.

Francka Krvina

Spustite me pod kovter, gospa ...

Vaja, vaja in še enkrat vaja. To se je ponavljalo od konca novembra lanskega leta do 6. februarja, ko smo komedijo prvič uprizorili na domačem odru. Čas, ki smo ga vložili v igro, ni bil zaman. To dokazuje število gledalcev, ki so namenili nekaj evrov za vstopnino in si nas prišli ogledat. Občinstvo nas je za vsako odigrano igro nagradilo z močnim aplavzom, ob čemer smo vedeli, da se je ves naš trud zares izplačal. To se je razbralo tudi z nasmejanih obrazov gledalcev. Pohvale se niso nanašale le na igralce, temveč tudi na režiserja in tehnično ekipo, brez katere tudi mi, v različnih vlogah, ne bi odigrali komedije tako dobro. Seveda vam bomo v prihodnosti poskušali postreči s še kakšno zanimivo igro, za katero vam ne bo žal, če si jo boste ogledali. / *Tjaša Treven*

Na desetih predstavah si je komedijo ogledalo 1450 gledalcev. (foto: Marjana Ojsteršek)

Utrinki z romanja

Odpravili smo se 27. aprila 2010. Malo pred šesto zjutraj. Pot je potekala skozi Smrečje proti Vrhniki, Ljubljani, prva postaja pa je bila v Tepanjah. Tu smo se okrepčali. Nadaljevali smo do Murske Sobote. V cerkvi nam je tamkajšnji župnik povedal kar nekaj zanimivih stvari, ki pa niso vse ostale v mojem spominu. V cerkvi svetega Nikolaja, stolnici mursko-soboške škofije, smo imeli mašo, ki sta jo darovala naša takratna župnik Igor in kaplan Peter. Ogedali smo si cerkev, v kateri se mi je najbolj vtisnil v spomin križev pot. Prisluhnilo smo še sestri, ki nam je predstavila njihov vrtec, nahaja joč se v spodnjih prostorih škofije. Skozi prostore vrtca smo se tudi sprehodili. Po ogledu škofije smo se odpeljali skozi Moščance, Gornje Petrovce in prestopili mejo z Madžarsko. Ustavili smo se v Gornjem Seniku. Zavetnik tamkajšnje cerkve je Janez Krstnik. Veliko so nam povedali. Med drugim, da verouk poučujejo v šoli, da imajo veroučne ure plačane, da imajo dvojezično mašo, da ima župnik ob nedeljah kar štiri svete maše, vsako v drugi vasi. Župnik je tudi predavatelj in vodi mladinski pevski zbor ter se ukvarja še z nekaj drugimi aktivnostmi.

Odpeljali smo se v Monošter (Szentgotthárd) in imeli v hotelu Lipa okusno kosilo. Po kosilu smo si ogledali muzej Avgusta Pavla, ki prikazuje nekaj oblačil, ki so jih nosili včasih, ter tudi okostja, orodja ..., v zgornjih prostorih pa lončene posode. V hotelu Lipa smo si ogledali tudi kratek film. Zopet smo sedli na avtobus in se odpeljali ter nato pokukali še v Avstrijo. Tam smo si ogledali spominski park monoštrske bitke iz l. 1664. Prikaz monoštrske bitke je bil vtisnjen v betonski kvader. V bližini pa stoji velik betonski križ.

Po tem ogledu smo se odpeljali skozi nekaj avstrijskih krajev in se ustavili v Sloveniji, v Gornjih Slavečih, kjer smo prisluhnilo evangeličanski duhovnici, ki nam je pripovedovala o poteku spovedi, krstu otroka, poroki mladoporočencev različnih veroizpovedi. Pri takšni poroki sta prisotna oba duhovnika, poroka pa poteka v nevestini veri. Ogedali smo si še grad pri kraju Grad, ki velja za največjega v Sloveniji. V njem smo videli maketo

celotnega gradu, razne delavnice kovaštva, mizarstva, lončarstva, zeliščarstva, žganjekuhe, tkalstva, vinsko klet, poroč. no dvorano ... V letih od 1960 do 1990 je bil grad v propadanju. Od leta 1995 se grad obnavlja in obnova še vedno traja. Po končanem ogledu smo se peljali mimo Ledavskega jezera, skozi Cankovo in zopet skozi Avstrijo nazaj v Slovenijo. Čez Gornjo Radgono, Spodnjo Ščavnico, Lenart v Slovenskih goricah, Lomarje in nato po avtocesti do Trojan, nato pa naprej proti domu.

Pot je bila dolga, a zanimiva. Veliko smo slišali, veliko videli. Vsega pa naše glave niso zabeležile. Med potjo je bila pestra ponudba hiš z zanimivimi barvnimi odtenki, videli smo kakšno štoklino gnezdo na električnem drogu, veliko lepih rož, ki so tedaj že cvetele, nekaj jezer ... Večer pa smo si popestrili s petjem različnih pesmi, smeha pa čez cel dan tudi ni manjkalo. Naš voznik je ob koncu dejal: »Če ste se imeli lepo, povejte naprej, če pa ne, bodite tiho, ker se to ne govori naokoli.« / *Tatjana Alič*

Cerkvena vrata

Župnija je od osamosvojitve do danes z mnogo delovnimi akcijami, darovi, številnimi prostovoljnimi urami župljanov obnovila tako notranjščino kot zunanjščino cerkve sv. Treh kraljev in župnišče. Tudi okolica samega vrha je zgledno urejena, tako da domačinov ne more biti sram do mnogih obiskovalcev, ki si pridejo na Vrh nabrati najrazličnejših energij.

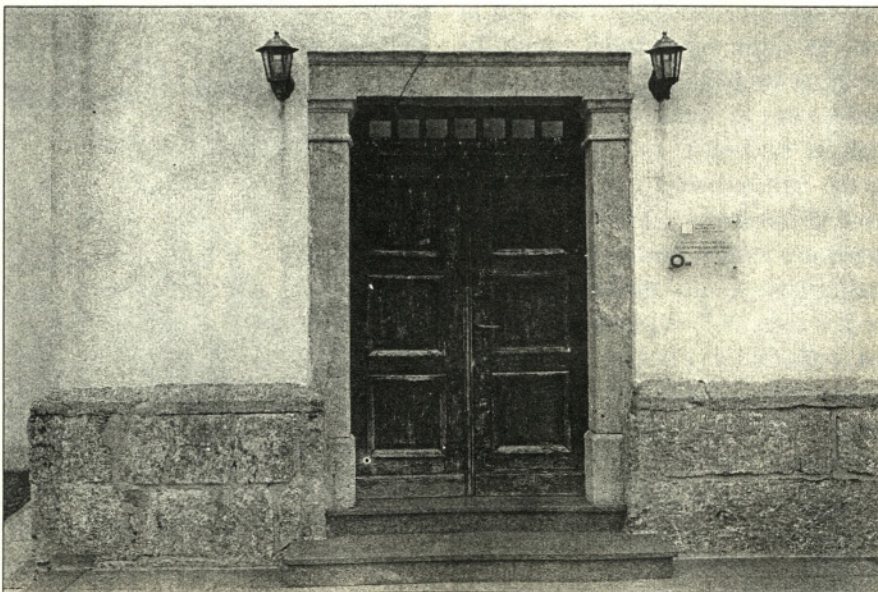
Res pa je, da nas v prihodnosti čaka obnova cerkvenega zvonika, ki bo znova zahtevala veliko pripravljenost faranov. Ko se tako oziraš po vrhovski lepotici, pogled obstane tudi na cerkvenih vratih. V času obnov niso bila obnovljena, verjetno za to tudi ni bilo potreb. Zgodba ni namenjena kritiki, saj le redki opazijo, da imajo za seboj že kar nekaj sunkov vetra, dežja in snega, megle in sonca, odpiranj in zapiranj. Naključno sem srečal, prav pred temi vrati, možakarja, ki je ta vrata izdelal.

Beseda da besedo, pa sem se vprašal. Koliko domačinov sploh ve, kdo je ta vrata izdelal in kar je še bolj pomembno, kdo jih je plačal?

Pa pojdemo lepo po vrsti. Vrata so bila izdelana leta 1965. Torej so stara petinštirideset let. Kar uspešno se zoperstavljajo vsem vremenskim prilikam na vremensko občutljivem vrhu. Izdelal jih je Trčkov Viktor iz Smrečja. Že mnogo let živi v Rovtah. Naročila, preskrbela les in plačala pa jih je že pokojna Smrekarjeva Matilda. Tista Matilda, ki je imela hiško pri Luštraku, hodila v Rovte čez Smrekovec in imela vedno kakšno svežo novico pri sebi. Viktor ni vedel povedati, koliko bi vrata stala, niti od kje je dobila les, povedal je leto, da je bilo vse skupaj organizirano v duhu njenih manir. Vsekakor na pošten način.

In ko se v sodobnem času spogledujemo s takšno resnico, bi se mogoče marsikdo le na široko nasmeljal.

Rafael Krvina

Marijino srce

Poleti sem se lotil beliti staro hišo pri Maganu. Najprej kuhinjo, nato pa še »hišo«, dnevni prostor s krušno pečjo. Ni šlo za velik projekt, ki ga ne bi zmožel, ali pa za projekt, s katerim bi se moral javno bahati. Daleč od tega. Šlo je za posebno odkritje. Zdaj pa ne vem, kdo je imel prste vmes. Mati Narava ali Božja roka.

Preden začneš z resnim beljenjem, je potrebno nekaj pripravljanih del. Zaščititi je treba vsaj nekatere lesene dele, vreči na tla kakšno folijo, s sten pobrati vse slike, božje podobice, koledarje, priznanja, omesti pajke in njihove stvaritve ...

Z božjimi podobami, ki imajo že dolgoletno poslanstvo v kmečki hiši, naj bi bil pri prestavljanju še posebej pozoren. Je le škoda, če bi se morale zaradi nerodnosti znajti v drvarnici.

Že dolga leta krasi hišo podoba Brezjanske Marije z detetom v naročju. Zaščitni znak mamine hiše. In tudi Marija je prišla na vrsto, da jo snamem. Previdno to počnem. Da me ne »štrafa«. Nič se ne zgodi. A na vrsto pride presenečenje. Presenečenje opazi Neža, jaz sem preveč zaverovan v svoje delo.

Čudež ali igra narave v Maganovi stari hiši. (foto: Berta Krvina)

»Srce, srce je na steni.« Pa res, prav zares. Pod Marijino podobo je od zadnjega beljenja nastalo popolnoma razpoznavno srce. Igra vlage, prepaha in suhega zraka. Srce je ostalo belo, okrog njega pa je zid potemnel. Čudež. Neverjetno. Čemu srce?

Lahko zamahujemo z roko, se nasmihamo, lahko verjamemo in verujemo,

lahko se obrnemo proč ali zremo v podobo srca. Nič več besed. Srce je še vedno tam. Nisem ga prebelil in ga tudi ne bom. Do naslednjih rodov.

Naj varuje Maganovo domačijo. In Maganove potomce.

Rafael Krvina

Z dežniki na Brezje

V soboto, petindvajsetega septembra, smo se v deževnem jutru zbrali v žirovskem župnišču. Ob vstopu v župnišče nas je župnik nagovoril: »Ste pa vztrajni.« Zbralo se nas je devet. Štirje iz Žirov, prav toliko z Vrha, ena iz Rovt. Vsi nasmejani v družbi naših župnikov smo čakali na prevoz. Pred odhodom nam je žirovski župnik podelil blagoslov in zaželel srečo. »Se vidimo na Brezjah.« Besedi »vztrajni« in »srečno« sta bili verjetno edini vzpodbudni besedi v tem jutru. Za marsikoga smo bili nori, da odhajamo v takem vremenu. Posedli smo v kombi in se odpeljali do Javorij. Med potjo se nam je pridružil še en romar iz Gorenje vasi. Ko smo zapustili kombi, smo krenili peš, z dežnikom v roki. Ob počitku in malici v kozolcu smo nabrali novih moči.

Nadaljevali smo pot, med klepetom in molitvijo rožnega venca smo kar pozabili na slabo vreme.

Brezjanska Marija. (foto: Rafael Krvina)

Nekateri so veselo nabirali gobe. V Selški dolini smo dobili novo vzpodbudo, saj nam je neka gospa kar zaploskala.

V zadnje pol ure hoje proti Brezjam je vztrajnost začel izgubljati dež. Mi pa smo radostni nadaljevali proti našemu cilju.

V kapeli Marije Pomagaj smo imeli lepo sveto mašo. V molitvi smo Mariji izrekli svoje prošnje in zahvale. Tako smo zaključili deževno, a čudovito romanje. Kljub temnim oblakom, občasni megli in z mokrimi čevlji smo se v Žiri pripeljali srečni, zadovoljni, veseli ter polni energije, pa čeprav marsikomu v posmeh. Za nas in našo vztrajnost je sonce sreče sijalo že od jutranjih ur. Še danes mi ni žal, da sem šla peš na Brezje.

Brezjanska Marija je poskrbela, da se nam na mokri poti ni nič zgodilo in da se nas ni prijala bolezen. Če v srcu nosiš sonce, veselje, vero in upanje ter če si za povrhu še v dobri družbi, je tudi v dežju lepo.

Tatjana Alič

Lavrova kapelica

Že precej let je od prvih zamisli Lavrovega Ivana, da na mestu Lavrove luže postavi cerkev. In beseda je meso postala, če iščemo primerne besede iz Evangelija.

Pred osmimi leti je bil blagoslov kapelice. V vsem tem času je marsikateri mimo-idoči ob znamenju postal, zmolil očenaš ali si le ogledoval daljno okolico. S tega mesta je lep razgled proti jugu in zahodu. Lavrovško pribežališče grešnikov.

Ivan je ponosen na svojo zamisel in izvedbo. Njegovo »svetišče« je v letošnjem letu dobilo novo podobo. Kapelica v obliki oltarčka je dobila pokrivalo. Streho z manjšim zvonikom. Kateremu slogu pripada in iz kakšne kulture izvira njena podoba, mi ni poznano. Lahko le rečem, da ima svojevrstno obliko, če že ne skrivnostno. Naj ta skrivnost privablja množice na lavrovško teme. Na neokrnjen del našega slovenskega sveta. Da ima vse skupaj smisel obstoja, ne gre dvomiti. To nakazujejo pretekle pobožnosti in poroka neveste Lavrovega rodu v letošnjem oktobru. V zavetju stare domačije. Le še trenutek nas loči od tedaj, ko bo lavrovški cerkveni zvon klical k božji besedi, prijateljstvu in resnici.

Rafael Krvina

Na nekdanji Lavrovi luži je zrastle Lavrovško svetišče. (foto: Rafael Krvina)

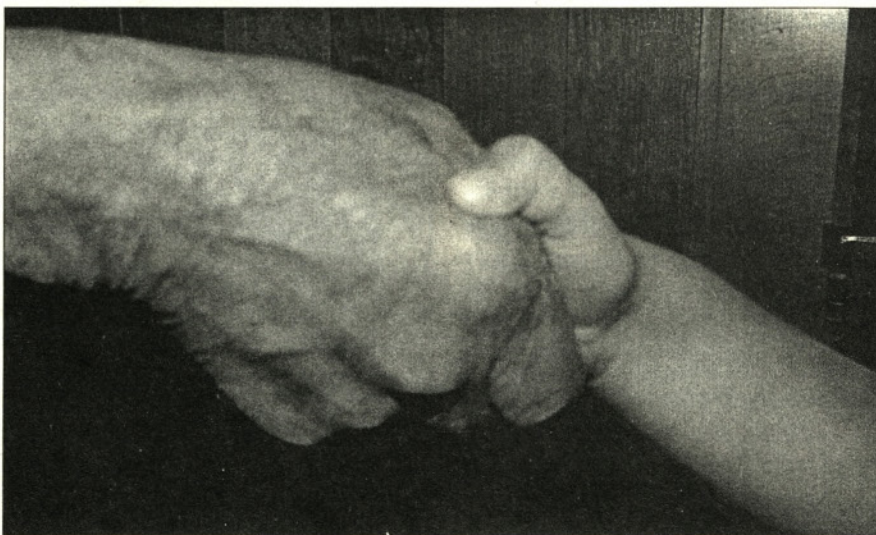
Široko srce

Bila je turobna nedelja. Po maši me gospa iz sosednje vasi pocuka za rokav in povabi, naj stopim na stran. »Oglasi se kaj pri nas. Imam nekaj parov čevljev, če ti bodo kateri prav?!« je rekla.

Kar pogreznil bi se v zemljo, tako zelo me je bilo sram. Verjetno je opazila, kako slabo sem obut. Res nisem imel bogve kaj za obleči in obuti, vendar sem to skušal skriti. Pa vendar je gospa kljub svoji veliki družini videla, kako je pri nas.

Kar nekaj časa sem zbiral pogum in se končno neke nedelje res odpravil v sosednjo vas po obutev.

Prijazno so me sprejeli in gospa mi je postregla s kruhom in sokom. Nekaj časa smo se pogovarjali razne stvari, strah je izginil. Predme je postavila nekaj parov čevljev in mi zaželela, naj mi dobro služijo. Kako sem bil vesel čevljev, ki si jih nismo mogli kar tako privoščiti.

Že naslednjo nedeljo sem bil z njimi pri maši, pa ni nihče opazil mojih »novih« čevljev, samo gospa se je prijazno nasmehnila, a nič rekla.

Kako malo je potrebno, da se razveseli otroška duša. Le pravi pristop in nič očitkov, nič bahavosti.

Le pozornost in manjši dar. Sploh ne vem, če sem se takrat pri njih doma zmogel zahvaliti. Zato pa želim to storiti s tem pisanjem. Od srca vam hvala, Škrbinetova mama.

Šaletov Janko

Delovni praznik lavrovških koscev

Več kot pet desetletij nazaj je bilo lavrovško kmetovanje povsem nekaj drugega kot danes. Pa ne samo v Lavrovcu, vsepovsod. Bili so travniki, bile so njive in bile so senožeti. Senožeti, po domače. To so bile travnate površine bolj v bregeh, na katerih je rasla borna trava. V Lavrovcu smo ji rekli sivka. Pa ne tista modra sivka z mnogoštevilnimi majhnimi cvetovi, ki izvira iz francoske Azurne obale in jo dandanes gojijo kot zdravilno rastlino. To je bila nizka, okrogla trava, gladka, zelenkasto rjave barve. Med njimi je tu in tam v zrak poganjala svoj rumen cvet zdravilna arnika. Sivka ni imela kakšnih omembe vrednih prehrabnenih vrednosti. Le toliko, da žival ni bila lačna. Za junce in bikce. Kmetje krav z njo niso preveč krmili, ker je bila potem golida bolj prazna.

Koscem je bila sivka prava preizkušnja. Kdor se je znašel na teh poljanah, je pomenilo, da je dober koscec. Kajti sivka, kakršna je bila, okrogla in gladka, se je pod koso raje spodvila, kot da bi se odrezala. Dodatno težavo pri košnji na senožetih so povzročali »menihi«. V teh krajih smo tako imenovali grbine, ki so bile visoke do pol metra in prav tolikšnega premera. Lahko tudi večje, tudi manjše. Verjetno so te grbine bile nekoč mravljišča. Ko so jih mravlje zapustile, jih je začela preraščati trava. In tako so te grbinice, menihi, dajale površini prav poseben valovit izgled.

Največja senožet v Lavrovcu je bila Sovetova. Razprostirala se je nad Bajtom proti vrhu Lavrovca, segala je tja proti Trpinu in na drugi strani nad Marjančnika. Senožet z vsemi lepotami in z vsemi prežečimi nevarnostmi za kosce. Sovetova senožet je v svoja nadržja spuščala le najboljše. Kosce z dobro nabrušeno koso, z dobro oslo, močne in potrpežljive.

Sova je bil dober gospodar. Skrben in preudaren. Predvsem pa je svojim »žernadnikom«, najetim delavcem, dobro plačal in dobro postregel. Na Sovetovi senožeti so kosci dobili močnat zajtrk, obilno južino, dobro malico.

Kosci na Sovetovi senožeti. (foto: arhiv Kržič)

Gospodar ni »šparal« niti pri pijači. Delo pa je moralo biti dobro opravljeno. In je tudi bilo.

Ko so se v zadnjih julijskih dneh ali v prvih dneh velikega srpana v zgodnjih jutranjih urah začeli nabirati najeti kosci na Sovetovi senožeti, je to pomenilo uvod v dvodnevni delovni praznik lavrovških koscev in grabljic. Bila sta to dva delovna dneva, garaška dneva. Vse to pa se je izgubilo v odlični gostoljubnosti gospodarja, dobri družbi in nešteti zbadljivkah, ki so si jih kosci in grabljice delili med sabo.

Kosci so bili v glavnem Lavrovčani, »zvandrani« A si mogoče mislil »zvandrani«?

in novinci. Vsi so se trudili po svojih močeh. Maganov Rafl, Lavar, Ciril, Česnov Frenc, Maslc, Marjančnikov ata, Katretov Andrej, Gavgar, Krajski fantje, Sovčkov ata. Nikogar ni več živega. Proti koncu, preden je koso zamenjala kosilnica, tam v začetku šestdesetih let, so se pridružili tudi nekateri mlajši: Sovčkov Jaka, Marjančnikov Pavle in tudi Stumrškov Pavle, ki se je kot Sovetov zet preizkušal na lavrovških travah. Vrhovske trave niso bile tako zahrbtni in gladke kot lavrovška sivka. Nič zato. Pavletu je kosa rezala prav tako kot drugim.

Ob štirih, najkasneje ob pol petih je zapela osla po kosah, ki so se prejšnji dan dolgo klepale. Vrhunska kosa je bila pol dela. Ostalega pol pa dedec in osla. Zato so klepanju namenjali Sovetovi kosci poseben poudarek. In tako so jo v zgodnjih jutranjih urah mahnil eden za drugim in se pomikali med menihi ves dan. Tja do petih popoldne. Dvanajst ur košnje. Ali si dandanes še kdo prestavlja takšen celodnevni napor?

Le nekajkrat so se ustavili. Že kmalu se jim je pridružil gospodar. Kosci so se ga razveselili. Kako ne. Ata Anže jih je pozdravil in s seboj prinesel »šnopca«, domačega borovničevca, kuhanega že iz zadnje letine borovnic. Danes borovničevca ne dobiš nikjer več. Vsakemu je natočil en kozarček te opojne in dišeče pijače. Marsikateremu je to pregnalo še zadnji spanec, nalilo nepotrebnih moči in pognalo moža v boj z nič kaj hvaležno sivko. Kosa je rezala bolje, človek je dobil oblast nad sivko, nobenih skrbi ni bilo več. Le en zamah koscev, le eno šumenje kos, le en vzdihljaj deseterih mož. Sonce je počasi zlezlo na nebo. Kosci so bili v jutranjih urah najbolj goreči, najbolj hitri, saj so vedeli, kaj jim prinaša sonce. V rosi se je trava veliko bolje rezala.

Zato je bilo treba hiteti in tja do zajtrka, naslednjega postanka, čim več sivke položiti na tla.

Zajtrk. Ajdovi žganci, zabeljeni, ocvirkovica, kava. Nebeški obrok hrane. Veliko časa si niso vzeli za jed, saj so že hitro vstajali in hiteli proti svojim redem. Nekateri so imeli na poti več ovir, več menihov, nekateri manj. Takšno »friziranje« grbin je bilo zamudno. Sploh za mladega kosca. Starejši in vajeni so z nekaj zamahi obdelali menih in že kosili v ravnini do naslednjega meniha. Nevajeni pa so porabili nekaj več časa, da je bila grbina lepo obkošena. Vendar kosci so se vsi trudili. Zbadanj na račun slabšega na Sovetovi senožeti ni bilo. Pomagali in svetovali so mlajšim in tistim slabšim. Tako velikih razlik med njimi pa tudi ni bilo. Tako so se šteje redi, vsako uro jih je bilo več, v znoju in potu koscev. Sonce je bilo že visoko. Rose ni bilo več. Trava je postajala ostrejša, kosa bolj topa. Marsikdo je že moral klepati.

Prihajala so prva dekleta, med njimi so bila tudi že poročena. Kosci so oživelili, padla je kakšna »mastna«, smeh. Mogoče so postali par trenutkov, se poveselili, »ponergali« in že hiteli naprej. Dekleta so pokošeno raztrosile in napravile razstivke. Bil je čas za kosilo. Meso, krompir, vino. Žegnanjsko kosilo. Pri kosilu je gospodar napravil ogled. Če je bilo narejenega dovolj, so posedeli kakšno minuto več, če je bilo kakorkoli drugače, je bil počitek krajši.

Znova med sivko, med menihe, sreča je bila ta, da na senožeti ni bilo kamenja in skal. Če bi bila še ta nadloga, potem bi bila košnja še za eno stopnjo bolj utrujajoča. Čas se je vlekel, kosa je postajala težja, tudi kakšen kozarec vina več je napravil svoje. Tiste zagnanosti iz jutranjega hladu ni bilo več. Zato pa je bilo več besed, več dovtipov, vriskanj in petja. Kosci so se približevali koncu, veselje je bilo toliko večje. Zakaj tudi ne. Trava je bila na tleh. Kosci so posedli na tla, gospodar jim je prinesel malico, nalil dvojno merico vina. Zdaj so bili šele nabrušeni jeziki.

Dekleta so travo zgrabila in obrnila. Sivka se je hitro sušila. Jutri jo bo potrebno naložiti in zvoziti domov. Delavci so se porazgubili v mrak, na svoje domove. Nekateri tudi v dvoje.

Nov dan, nova preizkušnja. Tokrat ni bilo treba tako zgodaj vstati.

Malica. Na sliki Kržič Ivanka, Cirilova mama. (foto: arhiv Kržič)

Tudi toliko delavcev ni bilo treba. Prvi dan so fantje tekmovali, kdo bo prvi na Sovetovi senožeti, kdo bo tisti, ki bo drugemu voščil dobro jutro z največjega meniha. Bila je le neka moralna zmaga, ni pa pomenila nobenih prednosti pred ostalimi. Saj se razume. Fantje so na ta način razkazovali le svoj ponos.

Pri nakladanju je bilo prav tako potrebne precej spretnosti. Gladka trava je znala zdrseti z voza že med nakladanjem, med vožnjo navzdol do Soveta pa še toliko bolj. Tehnika nakladanja je bila zato zelo pomembna. In tudi tehnika tistega, ki je voz tlačil. Tako smo tudi drugi dan poslušali vzklike na Sovetovi senožeti: »Vogal, zad za vogal, vmes...« Fantje so po svoji naravi nagajali dekletom, dekleta so odgovarjala nazaj, včasih bolj posrečeno, včasih manj. Pogledi so bili žgečkljivi in marsikateri med njimi je bil zaljubljen, če ni šlo še za kaj več. Smo le ljudje.

Šest, tudi sedem vozov sivke se je naložilo na tem prostoru. Skrbno prepeljane pod streho hleva. Sledil je likof. Konec. Senožet je pospravljena. Za leto dni bo senožet utonila v miren spanec. Dva dneva je gostila fante in dekleta z lavrovških pobočij in jim nudila deio, zabavo in zaslužek. Do naslednjega leta. Tako je bilo še pol stoletja nazaj. Približeval se je konec takšni kmečki romantiki. Kose je zamenjala kosilnica, grbine je preoral buldožer, natrosil se je gnoj in sivka je postala le še spomin na po svoje lepe čase. Mlajši tega nismo doživljali.

Nekaj pa je še med nami starih očetov in mam, ki so okusili trd kruh na žernadah, na velikih gruntih, v milost in nemilost gospodarja in vremena. Garati cel dan za kos kruha in požirek vina.

Ta zgodba, košnja na Sovetovi senožeti, pa ima za razliko od nekaterih drugih povsem svoj značaj. Izstopa gostoljubnost gospodarja, izstopa veliko srce kmeta, izstopa odnos človeka do sočloveka.

Kosci so radi prihajali sem gor pod Lavrovec. Lahko bi rekli, da so nekateri prav čakali ta dva Sovetova dneva. Spomin besed me ne vara. Moj ata je prav s posebnim naglasom in s sijajem v očeh včasih povedal kakšno prigodo s Sovetove senožeti. Je rekel, da je bila to največja lavrovška veselica, kljub delu, curkom potu in težkim rokam.

Sporočilo te zgodbe je primerno prav za današnje dni. Dobrota, spoštovanje in nesebičnost. To so bile najlepše lastnosti Sovetovega ata do svojih najetih delavcev. S tem, ko jih je lepo sprejel, ko jim je dobro postregel, ko je bil enak med enakimi, je pustil neizbrisno sled v malem človeku. Ki je ranljiv, je tenkočuten in občutljiv. In kako je danes?

Naj v nas vzvalovi občutek nekdanjega Sovetovega kosca. Takšnega – prešernega, s smehom na obrazu, z neugnano močjo pod razgreto srajco in takšnega – zadovoljnega ob prihodu, še bolj pa ob odhodu.

Rafael Krvina

Bil sem dezertter

Zadnji vojaški naborniki JLA iz Rovt in Vrha, leta 1989. Rafael Krvina in Matija Sedej stojita kot četrti in peti z leve. (foto: arhiv Rafael Krvina)

Kje so tisti časi, ko so fantje z vriski po vasi oznanjali vesel dogodek. Marsikaj naj bi to pomenilo. Šrango, slovo od domačega dekleta, odhod k vojakom ali trenutno veselje ob sobotni vročici zaljubljenega fanta. Vse to in še mnogo drugega. Mladina mora biti vesela, vzrok pa je lahko karkoli. Zato se nič ne čudim, da je bilo veselje tudi ob odhodu k vojakom. Bila je potrditev, da je mlad fant psihično in fizično dozorel. Bi si pa upal trditi, da ni šlo vedno zgolj za veselje. Bila je tudi stiska, strah v pričakovanju nečesa nepoznanega. Zato se je ob »štelnjah«, ko so bili fantje potrjeni za vojaščino, v opojnosti znal utrgati vrisk, še bolje krik namišljene moči fanta, bodočega vojaka. Prej ali slej je prišla streznitev in trd pristanek na vojaških tleh daleč od doma. Od Jesenic do Dževželije. Za leto, leto in pol, naši očetje so služili dve ali celo tri leta. Danes tega ni več. Pa bi morali mulci k vojakom, zatrjujejo nekateri. Tam v osemdesetih letih, v sedemdesetih in še dlje nazaj smo fantje proslavljali svoj odhod k vojakom. Poslovilni, smo rekli.

Ponavadi v šoli ali pri Tončku. Včasih jih je šlo več hkrati, včasih le eden. Bila je zabava. Malo narezka, malo pijače, malo glasbe. Povabljeni so zbrali še nekaj denarja, da se bo fant lažje znašel v novem okolju. Spomini. Oddaljeni, pa vendar med mnogimi še vedno zasidrani v globočinah srca. Obleči vojaško suktnjo, je pomenilo prelomnico v odraščajočem fantu. Vsi zdravi mladci so bili prvič v življenju odtrgani od svojih najdražjih. Postavljeni pred preizkušnjo samostojnega življenja v novi skupnosti. Mame so jokale, izkušeni očetje so polagali pametne nasvete. »Bodi potrpežljiv, ubogaj, vrni se domov. Bodi kot vojak Švejk.« Marsikatero dekle je potočilo solzo. Svojega fanta ne bo videla več mesecev. »Ali me bo še čakala, ko pridem domov?« se je ponavljalo v fantovi glavi v naslednjih mesecih.

Služiti svoji domovini, so odmevali glasovi še ne tako daleč nazaj v zgodovini naše države. To je bil ponos. Dati življenje za svojo domovino, se je končala ubrana prisega v prvih dneh vojaškega roka.

Služili smo Titu, služili smo Jugoslaviji. Opevani domovini, ki je gradila mostove med balkanskimi narodi. Srbi, Hrvati, Slovenci, Makedonci, Črnogorci, Bosanci, Albanci ... smo združevali Titovo idejo. Častili smo Njega. Od pionirskih rutk in kopic, čez delovne akcije mladincev, do zaverovanih komunistov se je zavest dvigovala do nesluteneh razsežnosti. Vse do tistega dne, ko se je ta zavest, biti državljan SFR Jugoslavije, razblinila kot milni mehurček. Umetna tvorba narodov je razpadla.

Kaj nam je ostalo od Jugoslavije? Spomini. Kakršni koli že. Tudi spomini na služenje vojaškega roka.

Bil sem poslednji fant z Vrhovskega, ki je odhajal k vojakom v razpadajočo Jugoslavijo. Proti koncu leta 1990. Na pozivu je pisalo: Sombor, 16. december 1990. Pred natanko dvajsetimi leti. Jugoslavija ni več živela v harmoniji in sozvočju narodov. Kazali so se prvi zametki vojaške tragedije na Balkanu. Bili smo ji priča v naslednjih letih. Slovenija je bila pred plebiscitom.

Ali ostati v Jugoslaviji ali iti svojo pot? 23. december – dan D slovenskega naroda. Dan odhoda v vojaščino se je premaknil na 25. december. Udeležil sem se tega zgodovinskega glasovanja, dal glas za samostojno Slovenijo in na božični dan zapuščal pravkar rojeno domovino. »Ostal sem sam na božično noč,« poje Pop Design.

Počasi je drsel vlak z ljubljanske železniške postaje, kamor so me pospremili Jure, Matija, Dušan, Franko in Janez, proti Vinkovcem v Slavoniji in nato čez Donavo v vojvodinsko mesto Sombor. Na mrzlo vojvodinsko ravnico. S fantom iz Ambrusa sva skupaj stopila v somborsko kasarno ob desetih zvečer.

Začelo se je vojaško življenje. V marsičem prijetno, v marsičem neprijetno. Kakor pač kdo življenje jemlje. Med vojaki narodnostnih trenj ni bilo, vojaški vrh se je soočal z napadom ZDA na Kuvajt, tako znano Puščavsko lisico. Bil sem vojak vojnega letalstva in protizračne obrambe. Sedmega marca sem se preselil. Šel sem v prekomando, kot smo rekli, k Jadranskemu morju, v Divulje pri Splitu. Od Trogira do Splita je bilo petindvajset kilometrov. Čez cesto je bilo splitsko letališče Kaštel. Toplo vreme, obmorska klima, dobro sem se počutil. Delo je bilo praktično. Kasarna je imela heliodrom. Piloti jugoslovanske vojske so imeli usposabljanje z upravljanjem helikopterjev. Moje delo je bilo na bencinski črpalki in oskrbovanje helikopterjev z gorivom.

Jugoslavija se je trgala. Vojna žarišča so nastajala vsepovprek. Najhuje je bilo okrog Vukovarja in Varaždina, Kninska krajina je bila na nogah. Mnoge cestne povezave so bile v spomladanskih mesecih 1991 že prekinjene. Počilo je tudi v Sloveniji. V začetku maja tega leta je prišlo do trenj med ustanovljajočo se teritorialno obrambo in JLA v Pekrah pri Mariboru. Dokončno pa je počilo, danes že v zgodovinskih dneh, po petindvajsetem juniju. Desetdnevna vojna za Slovenijo. Jaz pa vojak Jugoslovanske ljudske armade, nekje na Hrvaškem, ob Jadranskem morju.

Razmere v kasarni so bile ob prihodu normalne. V enoti nas je bilo pet Slovencev, po drugih oddelkih pa jih je bilo še nekaj.

Družčina je bila dobra, pa tudi z drugimi vojaki sem se dobro razumel. Med vojaki ni bilo zaznati slabih odnosov.

Od maja naprej pa ni bilo več tako. Nismo več odhajali v mesto, prostih izhodov ni bilo več. Začele so se poostrene straže, kopali smo zaklone in jarke, opazovali okolico. Še največji reveži so bili nekateri oficirji, ki so slišali in videli mnogo več, kot se je v resnici dogajalo. Že en sam dim v daljavi, v planinah nad nami, je bil razlog za preplah. Bližajocha se nevarnost. Fantje smo to največkrat spremljali ravnodušno in marsikatero takšno ravnanje pospremili s posmehom. Bili smo le mladi.

Prišel je petindvajseti junij. Dan, ko se je uradno odcepila Slovenija, eno uro kasneje še Hrvaška. V Splitu je pokalo, najbrž tako kot med drugo svetovno vojno. »Neka se veselijo,« je komentiral oficir hrvaške narodnosti, Boško Jovič. Tisti oficir, ki me je čez nekaj dni najbrž odrešil velike kalvarije.

Pokalo je ves večer in še dolgo v noč. Hrvaška je postala samostojna država. Prav tako Slovenija. Naslednje jutro se je v Sloveniji začela desetdnevna vojna. Napad JLA na Slovenijo. S strani oficirjev na Slovence ni bilo pritiskov, le urnik za večerjo in druge aktivnosti so prilagodili tako, da nismo mogli spremljati informativnih oddaj. Pa vendar nam je na hrvaškem drugem programu uspelo vse slišati, vse videti. Drugi program je prenašal oddaje z ljubljanske televizije. Tomaž Terček s svojim pogrebnim glasom. Prenos iz novinarskega središča Cankarjevega doma – Jelko Kacin, Igor Bavčar, Janez Janša. Kje so zdaj ti fantje? Vse to smo med ostalimi zadolžitvami ujeli in ostali vojaki so nam odstopili del televizijskega sporeda za ogled naše vojne. Čeprav se je tu in tam oglasil kak nestrpnež z besedami: »Šta češ, Slovenac, ovako je!«

To je bilo trenutno dogajanje v državi. Kaj pa se je motalo v glavi mladih fantov, slovenskih fantov, daleč od domov, daleč od svojcev? Porajala so se najrazličnejša čustva in s tem reakcije v različnih oblikah. Vem, da v tistih dneh nisem pisal pisem, niti domov ne, tudi ne klicaril po telefonu, tudi že prej nisem veliko. Nekako sem se zaprl vase in čakal na odrešitev. Mlad človek reagira na svoj način.

V večini Slovencev se je porajala ideja, da nam tukaj ni več mesta. Vojaki drugih narodnosti so se oddaljevali. V vojaških revijah je marsikaj grdega pisalo o slovenski vojni. Na TV-programih je bilo občutiti nestrpnost do slovenske odcepitve. Slovenci smo bili izdajalci jugoslovanske skupnosti. Združevali smo se še bolj in v tajnosti pripravljali pobeg. Prvi Slovenci, dva ali trije, ne vem več natanko, so iz kasarne pobegnili že v soboto, 29. junija. V naslednjih dneh se je nek Prekmurec lotil nemogočega. Preplavati z obrežja kasarne na skoraj kilometer oddaljeni otok Čiovo v vojaških cunjah. Neumnost. Opazili so ga vojaki mornarji in ga komaj živega potegnili iz vode. Zahvaljeval se jim je za življenje. Napetost je naraščala. Vsi dogodki, ki so se vrstili v Sloveniji, od mrtvih vojakov, letalskega napada na Ljubljano, barikad na cestah do napadov na oddajnike in rezervoarje z gorivom, so nas še bolj prepričevali, da je potrebno JLA zapustiti. Mleli smo, gruntali smo in končno določili načrt in dan odhoda. Peti julij, petek, ob pol dveh popoldne. Pri belem dnevu v neznanu.

Nisem bil najbolj naklonjen načrtu. Pri belem dnevu čez žičnato ograjo, streljaj oddaljen od »osmatračnice«, streljaj od »kapije«. Pa vendar, sprijaznil sem se z načrtom, nisem hotel biti črna ovca med samimi belimi. Sedem Slovencev je v tistem popoldnevu namesto na kosilo šlo v beg. Čez avtopark, pod bencinsko črpalko, od tam pa do petdeset metrov oddaljene žice. Na drugi strani nas je čakal nasad oliv, od tam naprej pa negotova prihodnost. Kdo ve, kam? V mislih mladih fantov ničesar jasnega, nič določenega, le blede obrisi domačih domov. Do tam pa je bilo še tako daleč. Ustavilo se je že prej.

Vsi pripravljeni, z nekaj opreme in dokumenti v torbicah, smo čakali za zidovi bencinske črpalke na ugoden trenutek. Nismo čakali dolgo. Zdaj! Ne vem, kako sem se znašel prvi v vrsti, instinkt, sreča ali strah, pogledam proti vratarnici – »kapiji« – in točno v tistem trenutku, ko se je vrsta za menoj pognala v beg, stopi skozi vrata brkati, že prej omenjeni Boško Jovič. Stečem nekaj metrov, pod rob, zaležem v travo.

Drugi naprej proti žici, dva sta bila že skoraj čez, ko v tišino petkovega popoldneva rezko zarežeta v poletno vročino dva strela. Onadva na žici odnehata, tretji in četrti klecneta pod ograjo, ostali trije smo še v travi. Stoj, stoj, dva obstaneta, ostali se razbežimo. Tja čez parkirišče, čez avtopark, naravnost v kasarno. Vojna policija že hiti na kraj drame. Dva Slovenca z dvignjenimi rokami, bledih obrazov in stisnjenih ustnic sledita ponosnemu, čokatemu zastavniku do policijske stoenke. Kasarna obmolkne. Dogodek brez primere. Na veliki petek, le da tokrat ob dveh popoldne.

Filmski prizor akcijske drame ...

V nedeljo ob šestnajstih, po petdesetih urah, iz kinodvorane odidemo svobodni. Na iste zadolžitve.

V tistih petdesetih urah se je dogajalo marsikaj. Niso nas topli, niso nas trpinčili in psihično maltretirali. To je bilo najpomembnejše. V prvih urah nam ni bilo lahko. Tedaj sem spoznal, kako ravna rabelj s kaznjencem. Pas iz hlač, »šnernce« iz čevljev, dokumente na mizo. Strogi, zaničljivi pogledi. Na obrok hrane v spremstvu oficirja in dveh nadobudnih vojakov z nabito puško na ramenu. Eden spredaj, drugi zadaj. Kaznjenski bataljon. Majhna četica, četica Slovencev, ki je pred nekaj uri bežala. V posmeh marsikateremu sotrpinu. Poslušili smo se najbolj ničvrednega in sprevrženega dejanja vojaka. Bežati. Biti dezertar. To je sramota. V drugem primeru, v drugačnih časih metek v čelo.

Dnevne obveznosti so bile izredne in pod nadzorom. Rastovarjali smo vojaško opremo z manjše ladje za naše skladišče. V kletnih prostorih glavne kasarne, komande, smo odstranjevali omet. Prekladali drva s kupa na kup. Bili večino časa prosti. Tako s fizičnega vidika. Psihični vidik pa je bil za mlade fante veliko bolj zoprni. Novice so bile skope, črne in vojaško začinjene. Glavna komanda se je pogovarjala z Beogradom, kaj storiti z nami. Vsaj tako so govorili. Vojno sodišče, premestitev, zapor. Zunaj pa je sijalo toplo, poletno jadransko sonce.

V nedeljo so nas z ostalimi vojaki strpali v kino na informiranje in nas posedli v prvo vrsto. Da smo ja bolje slišali besede Jovana Strugarja, komandirja kasarne,

kakšna podla vojna se dogaja v Sloveniji. Ni bilo lahko vsega tega poslušati. Ni bilo lahko biti Slovenec. Pa vendar. Tako kot se je končala vojna v Sloveniji, tako je tudi za sedmerico Slovencev prišla svoboda ... Na koncu je Jovan v svoji moči in nemoči izrekel besede: »Slovinci slobodni ste.« Sreča?!? Kaj jaz vem? Zagotovo.

Sledil je še mesec dni v kasarni. Desetega avgusta sem zaprl vrata za sabo v Divuljah. Ob odhodu iz kasarne nisem pogledal nazaj. Ujel sem letalo in poletel v Slovenijo. Na domači prag.

Ko se danes v mislih srečujem s to naključno življenjsko avanturo, ne morem prezreti nekaterih srečnih okoliščin. Nihče od nas, velike sedmerice, niti približno ni mogel vedeti, kaj nas čaka na drugi strani žice. Kam naprej? Ideja je bila le ena. Na oni strani ograje, v bližnjem Trogiru, se predamo hrvaški policiji. Oni naj bi nas sprejeli, se prijateljsko pogovorili z našimi kolegi in nas na ne vem kakšen način spravili v Slovenijo. Tako smo domnevali. Takšna pot je bila tvegana, zelo tvegana.

Pojavil se je Boško Jović. On je bil naš rešitelj. Zunaj kasarne, na svobodi bi lahko tekla kri. Slovenska. Kaj vse se je v tistih jesenskih mesecih govorilo o slovenskih ubežnikih. Med drugim. Nekateri naj bi branili prve vrste hrvaške linije pri Vukovarju, drugi so se nekaj mesecev skrivali po domovih. Veliko zgodb. Več črnih kot srečnih.

Boško Jović. Nikoli se mu nisem utegnil zahvaliti. Imel pa sem priložnost. Nekega dne mi je čustveno in vzneseno povedal, da je dobil iz Beograda depešo, na kateri mu sporočajo, da je dobitnik nagrade, zbog toga, ker je uhvatio sedam Slovenaca na bijegu. »A, si srečen?« mi je šinilo v glavo. Pa še nekaj. V tistem napornem mesecu mi je nekega dne Boško z napol škrbastimi usti, v napihnjem tonu, v svoji vojaški bedi že bolj kot ne v napoto ostalim kolegom bušnil, da smo imeli srečo, da ne zna streljati. Vseeno, hvala mu.

To je bila tedanja Jugoslovanska ljudska armada. Vojaki na begu, nesposobni oficirji na okopih, komandirji pa v kaosu nemočni.

Ostal je spomin, danes prelit na papir. Dvajset let je vmes. Takrat sem bil pob, danes odrasel mož. Ni me sram. Prej v ponos. / *Rafaël Krvina*

TAM – PREPLETENIČENJE STRAHU

Stopinjasto pobočje –
zakriva pot,
močvirja, brezna, gosto ločje,
markacije zmot.

Tam, da sonce –
me poljubi,
prepodijo stran se sence,
upanje obljubi.

Tam šepečem –
tja v svet grozot,
neodločno trepečem,
bolečin topot.

Klečeča prosim –
zažgano divjačino v omaki,
da srce lahko svoje nosim,
utopljeno v mlaki.

VRT ZAVOŽENOSTI?

V bolečini svojega jaza –
tiho prosim.
Čudna senca mojega obraza,
dvom v naročju nosim.

Mineštre krožnik poln. Poln!
In vse zbrčkano na rob ...

Pretresaš me ti zloba,
robove si obtokla,
da stopila bi do roba
in pred svetom bi obmolkla!!

Ne bom! In nočem!
Smrti tako ali drugače –
nihče ne ubeži ...

Alenka Buh

**POL ŽIVLJENJA
SEM SE ISKAL,
NATO PA SEM SE
DOKONČNO
IZGUBIL**

Naši sosjedje

V naši bližnji sosesčini stoji stara hiša. Pri Mihaču v Izgorjah je njeno hišno ime. Sosjedje smo ji vedno rekli Mihačeva bajta. V tej bajti so se zelo pogosto menjavali lastniki.

Prvi, ki se ga spominjam iz otroških let, je bil Mihačev Janez. Velik, suh človek s črnimi brki in hudega pogleda. Jaz sem se ga kot otrok bala. Mnogokrat je šel mimo hiše in ne spominjam se, da bi kdaj spregovoril z menoj. Ni maral otrok. Tudi oženil se ni, ker se je bal, da bi mu žena in otroci preveč pojedli. Bil je silno »uhrn«, skop. V bajti je živel sam. Ukvarjal se je z žganjekuho in kontrabantom. V času pred drugo svetovno vojno.

Po pripovedovanju ljudi je imel ogromno denarja. In ta denar je nekaterim zbujal skomine. Tako je neko nedeljo šel k deseti maši. Takratna podoba s Hleviš proti Vrhu je bila povsem nekaj drugega. Ni bilo tako poraščeno kot dandanes. Pogled od Brenčeta v dolino k Mihaču je bil povsem čist.

Ko se je Janez na poti proti cerkvi ozrl nazaj, je opazil, da se skozi okno njegove hiše nekdo plazi. Janez jo je nemudoma ucvrl nazaj proti domu. Gredeč je v veži pobral sekuro in planil v izbo. Tam sta dva neznana moška odpirala predale. Prvega je mahnil s sekuro, drugi je zbežal. Tudi ranjeni je Janezu ušel, tako da ni mogel žandarjem o imenih nepridipravov ničesar povedati. Storilcema so kljub begu vseeno prišli na sled. Oni ranjeni je iskal zdravniško pomoč in tako žandarjem sam pomagal k odkritju.

Ta dogodek je Janezu pomagal k razmišljanju o tem, da denar pod »povštrom« ni varen.

Pri Mihaču v Izgorjah. (foto: Rafael Krvina)

Kaj kmalu je od Blaževca iz Izgorij kupil kar nekaj zemlje in s tem postal srednje velik kmet. Povečal je hlev in zgradil nov kozolec. Bogastvo pa mu ni prineslo srečnih dni. V svoji skoposti tudi sebi ni privoščil primerne hrane, zato je zbolel na želodcu in po hudi bolezni zaradi lakote umrl, star komaj štirideset let.

Potomcev ni imel, zato je svoje bogastvo s težkim srcem zapustil svoji sestri Mici. Mihačeva Mica je živela v svoji skromni hišici na Hlevišah, na mestu, kjer zdaj živi Hleviški Janez, starejši. Bila je šivilja in je ljudem šivala za domače potrebe. Po bratovi smrti se je preselila k Mihaču in obdelovala kmetijo. Ob težkem delu se je prehladila in že po dveh letih umrla.

Tudi ona ni imela otrok, zato je Mihačevo premoženje pripadlo tretjemu Mihačevemu otroku. Ta sin je živel v Medvodah. Nekaj časa je obdeloval kmetijo, kmalu pa

vse skupaj prodal Gošarju. Na kmetiji nekaj časa ni živel nihče.

Vanjo se je tako naselila mlada družina iz Rovt, starši mojega bodočega moža. Ko so tudi ti zapustili hišo, se je Gošar odločil prodati hišo, zemljišče pa je obdržal zase. Prišel je kupec, profesor košarke iz Ljubljane, Mik Pavlovič. Ta jo je preuredil in jo več kot trideset let imel za počitniško hišico. Z njim smo vsa ta leta živeli v prijetnih sosedskih odnosih. Zakonca Pavlovič sta ostarela, njuna hčerka ni bila najbolj navdušena nad vzdrževanjem hišice in odločili so se, da jo prodajo. In tako imamo po dobrih tridesetih letih novega soseda. To je mlada družina iz Žirov. Tudi z njimi se zaenkrat lepo razumemo, upam, da bo tako tudi v bodoče.

Pepca Petrovič

Na kolo za zdravo telo

Ali lahko damo v en koš popoldansko delo okrog doma in popoldansko rekreacijo? Nekoč mi je zdravnik rekel, da to ne gre skupaj. Če v gozdu sekam podrast in mečem veje na kup ali če kolesarim, igram košarko ali se peš zapodim na Blegoš. To ni za skupaj. Delo je delo, rekreacija je rekreacija.

Ena najpogostejših rekreativnih dejavnosti je kolesarjenje. Še pred leti je

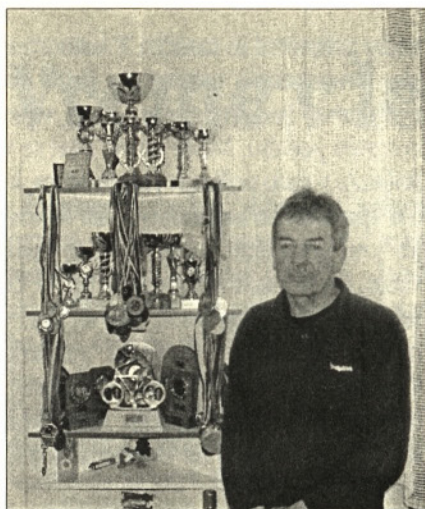
marsikdo ob srečanju s kolesarjem zmignil z glavo, ali mogoče nima drugega dela. Pa ni vedno tako.

Vinko Oblak, Malnsk iz Račeve, ki z družino živi v Spodnjem Lavrovcu, si je pred leti pri smučanju poškodoval koleno. Bolečina kar ni odnehala, zato mu je zdravnik svetoval – na kolo.

Vinko je stvar vzela zares. Na kolo. Pred več kot desetimi leti.

Pritegnilo ga je, kolo ga je potegnilo. Ne samo to, da je bolečina v kolenu izginila, Vinko se je tudi bolje počutil.

Vneseni strupi so ostali v majici, na potnem čelu. Kolesariti v hrib je za začetek precej naporno, zato se je Vinko vpisoval v knjigo vzponov v Šentjoštu, na Vrhu, na Koreni. Kolo je postalo njegov vsakodneveni spremljevalec. Z dovolj treninga se je Vinko počutil močnega in tako je zašel tudi na kolesarske tekme. Z Vrzdenc na Šentjošt, iz Rovt na Vrh, iz Horjula na Koreno, iz Poljan na Stari vrh, iz Gorenje vasi na Javorč ... Vse v klanec.

Vinko ob svoji zbirki priznanj.

Vinko je pridno zbiral priznanja, kolajne in nagrade za številne vzpone na vrhove. Danes jih je polna omara.

Tudi ne misli odnehati. Zakaj pa bi? Sploh sedaj, ko je že nabral dovolj delovnih let in se je upokojil. Za zdravje je treba skrbeti. Do pozne starosti. Še ga bomo srečevali na okoliških cestah. Zato, ker je našel v kolesu veselje, našel zadovoljstvo, našel srečo. Brez volje pa najbrž tudi ne gre.

Rafael Krvina

Tončki v slovo

Prebivalci Lavrovca se v zadnjih dveh mesecih že drugič poslavljamo od krajanke. Po vseh svetih je potihoma odšla v večnost Jokljeva Marica. Matajetova Tončka pred dnevi. Počakala si, da si še enkrat več začutila veselje ob novorojenem Detetu, se spogledala s štiriinosemdesetim rojstnim dnevom in izpolnjena zaspala. Marija in Tončka. Bili sta prijateljici, sosedi, neutrudni delavki. Od Marije smo se poslovili na Vrhu Sv. Treh Kraljev, od Tončke se poslavljamo v Poljanski dolini.

V Poljansko dolino te je prinesla ljubezen. Pri Podblegošniku v Spodnji Žetini si na strminah Blegoša v dobrih dvajsetih letih življenja, v svojih najlepših letih, dala slovenskemu narodu enajst otrok. Danes jih je ob tebi še osem. S tremi, s tvojimi angelčki, kot si nekoč rekla, si se v teh dneh srečala v nebesih. In uslišana je bila še tvoja zadnja želja.

Po več kot tridesetih letih sta z možem Franceljnom ponovno skupaj. Na poljanskem pokopališču.

Prvo stopinjo si naredila pri Matajet, kot prvorojenka. Na gruntu, na velikih njivah, v bregeh. S seboj si prinesla mamino delavnost in očetovo mehko. Lastnosti, ki sta te zaznamovali in te spremljali na vseh vmesnih stopinjah do današnje, zadnje. Delala si z veseljem. Kjerkoli že. Pri Matajet kot punca. Pod Blegošem, kamor si se omožila, te je prav tako čakala skopa zemlja. In znova pri Matajet, ko si se v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja vrnila domov. Tvoja najtežja odločitev v življenju. Razdvojena, razpeta, s solzami v očeh si zapustila Podblegoš in moža. Otroke si vzela s seboj, nekateri so že prej pomagali stari mami, in začela nov začetek na rodnem domu v Lavrovcu. Odločitev ni bila lahka, pa vendar nujna. S svojim lastnim rodom si obvarovala dom, zgradila trdne temelje današnje prenovljene domačije.

Kje si našla motiv za naporno delo, vzpodbude za nov dan, občutke za dobre odločitve? Kako enostavno je najti odgovor, če si Tončki kdaj prisluhnil in jo poskušal razumeti. V veri do Boga. S svojim mehkim značajem si se znala prepustiti božjim navodilom, božji milosti. Moč si črpala v molitvi, predvsem pa v veri, da kar počneš, počneš po volji Boga, četudi s trpljenjem, preizkušnjami in padci. V življenju ti ni bilo ničesar odveč postoriti.

V hlevu je čakala živina, da je bil denar, je bilo potrebno oddati mleko, sušila se je trava, plevel je lezel čez krompir, korenje, peso in štirje majhni vnuki za paziti. V nekem poletju pri Matajet. Tončka je zmogla. Nisi jamrala, nisi se pritoževala čez stres, le včasih si zavzdihnila, zravnala hrbet in hitela v novo smer.

Verjela si v lastne otroke. Brezkončni napoj tvoji neutrudnosti. Otrokom si dajala vero, jim polagala v srce poštenosti in jim dajala vse najboljše, po svojih močeh. Nekega dne ponedeljkovega jutra jih je od Podblegošnika odšlo šest v dolino. V šole. Naj prizor osvetli in ponazori resnični pomen matere, ki se danes vse bolj izgublja in izginja. Otroci te niso razočarali. Tako kot si jim bila ti v oporo v mladosti, so ti bili v oporo zadnja leta. Od prvega do zadnjega. Največjo oporo pa si imela v prvorojencu Tinetu, s katerim sta bila skupaj od prvega njegovega dne do tvojega zadnjega in s katerim sta sprejemala skupne odločitve za lepšo prihodnost.

Tvoja podoba ne more izginiti. Preprosta hribovska duša v trenutku, ko se nima časa uvesti, ko nima časa v miru pojesti, ko hiti k maši k svetim Trem kraljem. Le tam si se umirila, za trenutek oddahnila. Na poteh pa z ruto na glavi, s smehljajem na ustih in brez greha na duši.

Tončka, te besede so bile namenjene tebi, besede presežkov, vendar drugače se ni dalo zapisati.

*Naj ti bo lahka
slovenska zemlja!*

Poljane, 29. 12. 2009

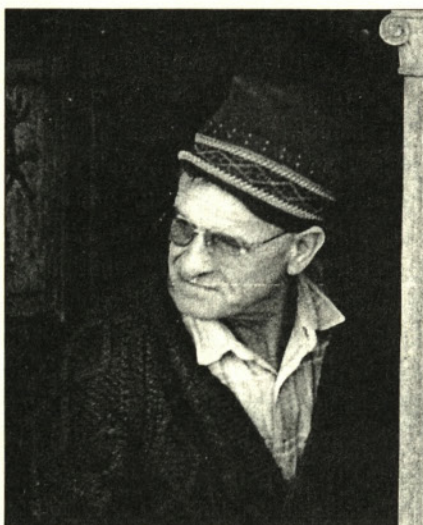
Vinku v slovo

O, saj ni smrti. Samo odmikaš se, samo tih postajaš, samo sam postajaš. O, saj ni smrti. Samo padaš, samo padaš, padaš, padaš, v prepad neskončne modrine. Tako je zapisal naš veliki pesnik s Krasa, Srečko Kosovel.

V resnici pa je naše življenje, človeško zemeljsko življenje, kratko, če pomislimo, da se Zemlja sprehaja po vesolju več milijonov let. Smo le milni mehurček, ki se v nekem trenutku pojavi in takoj zatem razpoči. Kakšna pa je ta pot ali kakšna naj bo ta pot, naj ostane še naprej stvar vsakega posameznika. Poskušajmo le živeti.

Vinko Sedej, Petrčev Vinko. Pred dnevi se ti je izteklo življenje v zavetju Petrčevih košatih lip in v zavetju sv. Treh kraljev. Vrh Sv. Treh Kraljev na temenu postaja prazen, brez človeške duše. Pobočja so za razliko polna življenja. Ali Trije kralji res ne potrebujete družbe?

Vinko, zajokal si v mnogoštevilni družini. Kot šesti od dvanajstih. V najtežjih časih prejšnjega stoletja. Sredi tridesetih let. Še žlic skorajda ni bilo dovolj za vsakega, kako bo potem polna skleda? Polna skleda so bile sanje. Dovolj je bil en ponujen kos kruha, da je sosed dobil

Petrčev Vinko

hlapca. Tako so tudi Petrčevi otroci služili po vrhovskih domačijah. Vinko, ti si bil pri Žuštu v Hlevnem Vrhu.

Odrasel si, v najlepših letih, po očetovi smrti, si podedoval domačijo, bratje so se poženi, sestre omožile, ostala sta sama z materjo. Z materjo, ki bi bila vsem nam lahko vzor poštenosti, odprtosti in čistosti.

Nisi se oženil, nisi šel po stopinjah svojih bratov. Marsikdo bi navrgel, da si bil čudak. Mogoče bi še sam sebi prikimal, da je res tako. Kljub vsemu, vsi smo na nek

način prikrojeni in različni. Z lastnostmi smo prepoznavni navzven, s čustvi pa pokažemo ljudem okrog sebe svojo notranjo podobo. Nihče ne ve, kdaj se v življenju v dušo prikrađe temna senca, ki nas spremeni in zaznamuje. Nisi se znal ali hotel prilagajati drugim. Nisi se pustil voditi. Da bi ti kdo ukazoval, to pa ne. Le redki so imeli to moč, da si jim v nekaterih obdobjih življenja vendarle znal prisluhniti. Bil si pokončen, trdovraten, po svoje pretkan. Največkrat sebi v škodo. Samo da identiteta ni bila ponižana.

Preživel pa si. V tovarnah nisi delal, poznali smo te kot cestarja. Na svojih poteh si bil lahko prijazen, lahko tudi manj prijazen.

Tudi zunanji svet ni bil prizanesljiv do tebe. Tu ob cesti, skorajda v samoti so spretneži znali izkoristiti tvoje slabosti, krajši konec si potegnil sam. Lahko bi še živel, lahko bi že zdavnaj umrl. Kdo pa ve, do kam se štejejo naše ure.

Vinko, če si slišal te besede, si jim zagotovo prikimal, rahlo skremžil obraz in pridal brez odvečnih besed svojo nezmotljivo sodbo o življenju. Mati Narava je dala, mati Narava bo vzela.

Rafael Krvina

Katastrofalne poplave

V dneh od 17. do 20. septembra je slovensko deželo zajela prava poplavna kataklizma. Pustošenje voda je bilo na nekaterih področjih zares katastrofalno. Le severni in severovzhodni del države sta jo dobro odnesla. Vse ostale reke, še posebno Vipava, Poljanska Sora, Gradaščica, Savinja, Krka, Sava v srednjem in spodnjem toku, in neštete druge rečice ter hudourniki so prestopali svoje bregove in povzročali materialno škodo na stanovanjskih in gospodarskih objektih. Vode so odnašale cestišča, spreminjale struge, uničevale ostalo infrastrukturo. Trgali so se mnogoštevilni plazovi, ki so marsikje stregli po življenju ljudi in živali. Ljudje so brez moči zrl v naraščajočo vodo in deževno nebo. Gasilci in civilna zaščita so naredili vse,

vendar je bila v večini primerov Narava močnejša.

Tudi na Logaškem ni bilo mirno. Še posebno v Dolnjem Logatcu je Logaščica poplavljala že tretjič v dveh letih. Porušil se je jez v Žejni dolini nad Hotedršico. V Ponikvah, iz Rovt proti Logatcu, je v starejši stanovanjski hiši kuhinja padla dobesečno v prepad. Odnoslo je državno cesto nad Zavčanom. Cesta je bila zaprta štirinajst dni. In še veliko druge škode.

KS Vrh ni bila izjema. Cesto Smrečje-Podlesec je na Petračevem klancu zasul plaz. Prav malo je manjkalo, da bi plaz med Toncem in Gračanom odnesel cesto Hlevni Vrh-Hlevišje. Nad Toncem kozolcem se je udrl zemeljski plaz, ki ogroža gospodarsko poslopje. Makadamske ceste so bile marsikje potrebne popravila.

Ob takšnih ujmah je bila v preteklosti v največji nevarnosti, da jo delno ali v celoti odnese, cesta Dolina-Hlevišje.

Tokrat se ni zgodilo nič dramatičnega. Le začetni del, od Doline proti dolinskemu travniku, še nima ustreznih rešitve. Vsa pretekla vlaganja v to cesto, izgradnja mostov, so se izkazala kot pravilna.

Kaj lahko stori posameznik ob takšnih deževjih? Med deževjem in naraščanjem vodotokov bore malo. Tudi proti plazovom nimamo moči. Lahko pa prej in potem. Bodimo solidarni in ozaveščeni. Ne smemo se zanašati le na državo, občino in krajevno skupnost. Če sekamo v gozdu, pospravimo veje za seboj, še posebno na strmih pobočjih in ob potokih. Zakaj ne bi včasih sami očistili kakšnega kanala ali cestnega propusta, četudi gre za javno pot? Zakaj ne bi sodelovali v gasilskih vrstah in bili člani civilne zaščite? In tako naprej. In zakaj ne bi zidali tam, kjer poplavljanje ni mogoče, in tam, kjer plazovi ne grozijo? / *Rafael Krvina*

Vreme v letu 2010

Pogovor še vedno velikokrat najprej nanese na vreme. Pogosto smo z njim nezadovoljni, večkrat bi si želeli drugačnega, zanima nas, kakšno vreme bo naslednje dni itd. Hvala Bogu, človeku še ne uspe neposredno vplivati nanj. Težko si predstavljam, kako bi se dogovorili, kakšno vreme bomo »nastavili« za jutri. Eden bi rad sonce za lep izlet, drugi dež, da bo rasla trava, spet drugi veter, da bo lahko jadral ... Kljub silovitemu razvoju znanosti na področju vremena ni pričakovati rešitev, s katerimi bi lahko neposredno vplivali na njegov razvoj. Prav tako znanost nima nobenega odgovora na segrevanje ozračja in podnebne spremembe. Pri vremenskih procesih se namreč sprošča ogromna energija. Človek lahko te procese samo opazuje in jih poskuša napovedovati. Pa še pri napovedih so vremenoslovci včasih dokaj neuspešni.

Že v uvodu sem omenil segrevanje ozračja in podnebne spremembe. Trenutno smo v tem procesu na stopnji, ko si tudi znanstveniki še niso enotni, kam plujemo. Ta trenutek smo vsi povsem odvisni od nafte, ki je še vedno glavni energetske vir. In prav nafta, težka industrija ter intenzivno kmetijstvo so glavni viri povečanja emisij CO₂ v ozračje in te emisije niso v ravnotežju s porabo. Vsak dan je torej v ozračju večja količina CO₂. Kakšen vpliv bo to imelo na vreme? Upajmo, da ne tako katastrofalnega, kot nekateri napovedujejo!

Zima 2009/2010: Zima je malo zamujala, vendar je nato pokazala svoje zobe

Zima se je začela kar zgodaj – prvi sneg je zapadel 8. in 9. novembra. Sneg je obležal le nekaj dni, saj je sledilo daljše obdobje toplega jugozahodnega vremena. Nadpovprečno toplo vreme je vztrajalo do sredine decembra. 13. in 14. decembra se je močno ohladilo in zapadlo je 20 cm snega. Snežilo je tudi ob obali. Do 21. decembra je bilo vreme zelo zimsko. 19. in 21. decembra je tudi snežilo. Vendar je 21. decembra že pihal jugozahodni veter, ki je naznanil močno božično odjugo.

Plaz na cesti Hlevni vrh - Hleviše, pri Gračanu. (foto: Boštjan Mivšek)

Od 22. do 25. decembra je bilo deževno in zelo vetrovno.

Marsikdo se verjetno spominja deževnega in močno vetrovnega svetega večera pred božičem. Namesto božične idile so marsikje imeli celo poplave.

Vse do novega leta se je nadaljevalo kislo južno vreme. Zadnje dni v letu 2009 je spet občasno deževalo. Na vzhodu Slovenije je bila čez dan temperatura tudi nad 15 1C.

Takoj z novim letom pa se je vreme obrnilo. Počasi se je zopet vrnila zima. Prvo obilnejše sneženje je nastopilo med 4. in 9. januarjem, ko je skupaj zapadlo okrog 40 cm kompaktnega snega. Tako obilno sneženje je značilno takrat, kadar nad nami piha jugozahodni veter, pri tleh pa burja. Do 30. januarja je nato sledilo v glavnem suho in hladno zimsko vreme. Naslednja pošiljka obilnega sneženja je sledila konec januarja, ko je v 24 urah ob močni burji zapadlo dodatnih 40 cm snega. Snežna odeja je postala kar obilna. Do 22. februarja se je zima nadaljevala. Vmesne odjuge so bile kratke, za vsako pa je ponovno snežilo. Snežna odeja je tako ves čas ostajala debela in postajala zmeraj bolj težka.

Zadnji teden februarja je končno nastopila daljša odjuga, vendar jo je obilna snežna odeja preživela. Vendar zima še ni rekla zadnje besede. 9. in 10. marca je snežilo ob orkanski burji. Na Primorskem je dosegla hitrost do 200 km/h. Zima je torej pred svojim slovesom kar pošteno zamahnila z repom. Po 15. marcu je končno popustila in do 20. marca je sneg v glavnem že skopnel.

Pomlad: Dokaj mokro, malo prehladno, vendar brez zimskih vložkov

Kot rečeno, je po dolgi zimi drugi del marca le nastopila otoplitev. V tem času so temperature bile nad dolgoletnim povprečjem, saj je ob toplem jugozahodnem vetru bilo tudi do 18 1C. V prvi polovici aprila je bila sicer temperatura nižja, vendar ni bilo izrazitih ohladitev, ki so sicer za ta letni čas zelo značilne. V drugi polovici aprila je bilo vreme bolj suho in razmeroma toplo. Zadnji dnevi aprila so bili že kar poletni s temperaturami nad 25 1C. Do 22. maja je sledilo dokaj mokro vreme s temperaturami okrog 15 1C. Tako vreme je zaviralo rast in vegetacija je zamujala približno 10 dni.

Poplave. Stoletne vode so zaznamovale preteklo jesen. (foto: A. Mali)

V zadnjem delu maja je bilo vreme končno prvič že skoraj poletno, vendar je konec meseca zopet nastopila ohladitev.

Poletje: Toplote ni manjkalo, dežja in močnih nalivov pa tudi ne. Poletje se je pričelo zelo optimistično. 5. junija se je začelo daljše obdobje sončnega in tudi že vročega vremena. Temperature so kar kmalu dosegle in presegle 30 °C. Sredi meseca se je vročinski val prekinil, vendar se je ob koncu meseca ponovil. Mesec junij je bil tako nadpovprečno tople poletni mesec. Vročina se je nadaljevala tudi v juliju. Vendar je žal nezaželen spremljevalec vročine tudi labilno ozračje, kar velikokrat pripelje do močnih neviht. Ena takih neviht se je 4. julija popoldne razvila na širšem območju Žirovskega vrha. Na tem območju je padala tudi toča. Nevihta se je nato z višinskim severnim vetrom razširila proti Vrhju. Tu je ob močnem severnem vetru med 14.35 in 14.55, torej v 20 minutah, padlo 42 l/m² dežja in sodre. Podobna nevihta nas je dosegla še dva dni kasneje, vendar je ta bila posledica hladne fronte, ki se je pomikala čez Slovenijo. Tudi ta dan je skoraj ob istem času padlo dodatnih 37 l/m² dežja.

Sanacija plazu na cesti Smrečje - Podlesec. (foto: Rafael Krvina)

V 40 minutah torej skoraj povprečna julijska količina padavin. Vročinski val se je klub krajevnim neurjem nadaljeval do 25. julija. Zanimivost: tik pred koncem vročinskega vala je temperatura morja ob slovenski obali dosegla rekordnih 31,1 °C, nato pa v eni noči ob močni burji še bolj rekordno padla na samo 16,9 °C. Zadnji teden julija je vročina popustila in v treh padavinskih dneh je padlo kar 104 l/m² dežja. Tudi avgust je bil bolj moker kot suh – skupaj je ta mesec padlo kar 230 l/m²

dežja, deloma tudi z močnimi nalivi. Kakšne dolgotrajnejše suše torej letošnje poletje ni bilo.

Jesen: Hladno, zelo mokro

Že konec avgusta je temperatura močno padla. Le malo je manjkalo do prve slane. Tudi september je bil hladnejši od povprečja. Med 16. in 19. septembrom nas je zajelo še močno deževje. Obilne padavine so povzročile obsežne poplave in plazove. Plazovi so se sprožili tudi v naših zaselkih. Naslednji vikend, od 24. do 26. septembra, je bila zopet napovedana možnost poplav, vendar k sreči le ni bilo tako obilnih nalivov. Oktober je bil zelo hladen mesec. Skoraj ves čas je kraljevala zmerna do močna burja. Vegetacija je povsem obstala. Vendar se je vreme v novembru obrnilo. Lahko bi rekli, da sta se meseca oktober in november zamenjala.

Kratek povzetek:

Januar: Zima je prišla.

Februar: Zima se ne da.

Marec: Zima je močno zamahnila z repom, preden se je poslovila.

April: Kar lep uvod v pomlad.

Maj: Rastline je bolj zeblo, kot jim bilo vroče.

Junij: Uh, to vroče poletje.

Julij: Super, če ne bi bilo neviht in nalivov.

Avgust: Dežja, da te kap.

September: Od kje ves ta dež, kako da ga ne zmanjka?

Oktober: Brrr, zebe!

Izdajatelj: ŠKD Vrh
Glavni urednik: Rafael Krvina
Lektorica: Mateja Mivšek

Oblikovanje in tisk: mali,d.o.o.,krško
Število izvodov: 150 kos
Cena: 5 EUR

Marko Žust

Zadnja beseda uredništva

V vseh dosedanjih časopisih sem začel od spredaj. Tokrat sem se odločil, po nekaterih vzorcih drugih časopisov, da kot urednik s svojimi besedami sklenem številko. Naj bo malo drugače. Tako kot nasploh v življenju. Radi imamo spremembe, monotonosti, kako že gre v slovenščini, enoličnosti, ne maramo, pa četudi gre včasih sprememba na slabše.

Bo marsikateri bralec pogruntal, da je tudi časopis enoličen. Že vsa leta beremo naslednje: nekaj o krajevni skupnosti, nekaj o društvih, ŠKD-ju, gasilcih, župniji. Nekaj pridajo šolski otroci, proti koncu se najde še kakšna zanimivost iz polpretekle zgodovine in o ljudeh, ki živijo med nami in se ukvarjajo z nevsakdanjimi stvarmi ali so kaj pretresljivega doživeli. In to je vse.

Jaz pa sem vesel. Med tristo ljudmi, kolikor nas je na Vrhovskem, težko najdeš večje število romanopiscev, poetov, kolumnistov, novinarjev ..., ki bi s svojimi prispevki upodabljali časopis. Vsi tisti, ki pišemo, se trudimo z upanjem, da bo bralcem zgodba všeč in da opisujemo dogodke, ki so zaznamovali preteklo leto. Še zmeraj mislim, da ima časopis dobro formo in da nekih presežkov niti ne potrebujemo.

In še eno dejstvo me razveseljuje. ŠKD Vrh je še vedno pripravljen nositi stroške izdaje časopisa. Nekaj denarja se pobere ob prodaji, nekaj pa je potrebno dodati še iz lastne blagajne. Ta minus je društvo vrsto let pokrivalo s projektnimi sredstvi iz občinskega proračuna, letos pa teh namenskih sredstev ni. Financiranje kulturnih programov društev se je spremenilo in tako bo moralo društvo najti denar nekje drugje. Upam, da ne bo prevelike zadrege.

Če vas enoličnost v teh zimskih mesecih ubija, vam predlagam naslednje. Vzemite papir ali tipkovnico in kaj napišite. Karkoli. Saj ni važno, da bo za časopis. Za sebe. Boste videli, kako postane človek z leti neroden pri tvorjenju stavka. Kar ne najde pravih besed, ni pravega sosledja, da o stavčnih ločilih ne govorim. Kje je potem šele rdeča nit sestavka?

Zato vsem velika hvala, ki s svojimi besedami in fotografijami postanete del vrhovskega časopisa.

Še enkrat. Vesel sem nove številke časopisa. Zato, ker nadaljujemo tradicijo, ker imamo še vsaj malo čuta za kraj in občutka za solidarnost, ker zapisano postane izročilo, ker je slovenska beseda najlepša. Le dva milijona nas je. Od tega jih je že kar nekaj mešančkov. Danes, če ne znaš vsaj enega svetovnega jezika, ne veljaš. Nimaš možnosti za boljše službo, nimaš možnosti za boljši zaslužek. Koliko nas je hodilo še v usmerjeno izobraževanje, ko je bilo pomembno samoupravljanje s temelji marksizma, ko je bil angleški jezik, vsaj na tehničnih šolah, bolj postranska reč. Vse to moraš za boljše življenje danes nadoknaditi. In čedalje težje je. Živiš pa samo enkrat.

Na Facebook pojdi. A je to slovenščina? Kar nekaj. Še premier, predsednik vlade, ali zaradi všečnosti ali zaradi zadrege butne v javnost kakšno anglosaško krilatico. Tudi jaz sem včasih v pisanju zelo rad uporabil kakšno tujko. Zato da izpadeš »in«. Danes, če se le da, ne. Mogoče je treba nekaj več besed, stavek več. Je pa naše.

Zašel sem.

Naj bo v vaših družinah ob koncu leta in ob začetku novega veliko ubranosti in družinske pestrosti, čim manj pa nezdravega duha, naveličanosti in enoličnosti. / *Rafael Krvina*

**Radosten božič,
v prihajajočem letu pa
veliko zdravja in uspehov
ter bodite odločni.**

**uredništvo Krajevnega
informaterja**

foto: Miha Kavčič